

letnik CVIII - leto 2006

9

SLOVENSKI ČEBELAR

LETO 1873 - ZAČETEK PERIODIČNEGA ČEBELARSKEGA TISKA NA SLOVENSKEM

Anton Grebensek: Šola čebelarjenja Anton Jansa pri ČZS, potreba, usmeritev in poslanstvo?	225	Anton Grebensek: Beekeeping School Anton Jansa at SBA - Necessity, Orientation or Mission?	225
ČEBELARJEVA MESEČNA OPRAVILA		BEEKEEPER'S MONTHLY WORK	
Boris Seražin: Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v septembru	226	Boris Seražin: Beekeeper's Work in AŽ-Beehives in September	226
Milan Starovasnik: Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v septembru	228	Milan Starovasnik: The Beekeeper's Work in Barred-up Beehives in September	228
Anita Vraničar Novak: Veterinarski nasveti za september	229	Anita Vraničar Novak: Veterinary's Advice for September	229
DEJAVNOST KMETIJSKEGA INŠTITUTA		AGRICULTURAL INSTITUTE'S ACTIVITIES	
Aleš Gregorc: Dejavnosti v okviru Rejskega programa za kranjsko čebelo	230	Aleš Gregorc: Activities Within the Breeding Programme for the Carniolan Bee	230
ČEBELJI PRIDELKI		BEE PRODUCTS	
Franc Šivic: Čebelji pridelki kot turistični spominki	232	Franc Šivic: Bee Products as Tourist Souvenirs	232
Franc Šivic: Nekaj o letošnji rekordni berli	233	Franc Šivic: Something About this Year's Record Breaking Harvest	233
KRATKE NOVICE		BRIEF NEWS	
Janez Mihelič: Kratke novice	234	Janez Mihelič: Brief News	234
Mednarodne prireditve	235	International Events	235
ODMEVI		ECHOES:	
Franc Šivic: Med z grenkim priokusom	235	Franc Šivic: Honey with a Bitter Trace	235
MEDOVITE RASTLINE		HONEY PLANTS	
Trajče Nikoloski in Peter Ribič: Sirski oslez -hibiskus	236	Trajče Nikoloski and Peter Ribič: Hibiscus Syriacus	236
Trajče Nikoloski in Peter Ribič: Navadna mačja meta	237	Trajče Nikoloski and Peter Ribič: Catnip (Nepeta Cataria)	237
POTOPISI		TRAVELLER'S JOURNALS	
Jožef Švagelj: Ekскурzija na Slovaško	237	Jožef Švagelj: Excursion to Slovakia	237
Stane Plut: Strokovna ekskurzija semiških čebelarjev v Švico	239	Stane Plut: Professional Excursion of Beekeepers from Semič to Switzerland	239
Trajče Nikoloski: Strokovni izlet ob 130-letnici obstoja Čebelarškega društva "Henrik Peternel" Celje	242	Trajče Nikoloski: Professional Trip at 130. Anniversary of the Beekeepers' Association "Henrik Peternel", Celje	242
Marija Lebar: Obisk koroških čebelarjev in kmetov v Savinjski dolini	242	Marija Lebar: Visit of Carniolan Beekeepers and Farmers in the Valley Savinjska dolina	242
IZ DRUŠTVENEGA ŽIVLJENJA		FROM ASSOCIATION LIFE	
Marija Lebar: Po tridesetih letih združenih v preimenovanje	243	Marija Lebar: After Thirty Years Merger and Renaming	243
Kristijan Hrastar: Sto let delovanja Čebelarškega društva Vrhnika	244	Kristijan Hrastar: Hundred Years of Activity of the Beekeeping Society Vrhnika	244
Trajče Nikoloski: Uspešen zaključek čebelarškega izobraževanja	245	Trajče Nikoloski: Successful Conclusion of the Beekeeping Training	245
Janez Grad: Nova Stalna komisija UO ČZS za alternativne opraševalce	246	Janez Grad: New Regular Commission of the SBA Board of Directors for Alternative Pollinators	246
Branko Kapun: Evropski poslanec na obisku pri čebelarju iz ČD Zgornja Kungota	248	Branko Kapun: The European Delegate Visiting a Beekeeper in Zgornja Kungota	248
JM: Zvedavi mladi čebelarji	248	JM: Inquisitive Young Beekeepers	248
OBVESTILA	249	NEWS	249
V SPOMIN	253	IN MEMORY OF	253
MALI OGLASI	255	SMALL ADS	255

Šola čebelarjenja Anton Janša pri ČZS, potreba, usmeritev in poslanstvo?

Anton Grebenšek, andragoški svetovalec v Šoli čebelarjenja Anton Janša pri ČZS Brdo pri Lukovici

Eno leto prizadevanj za vzpostavitev delovanja Šole čebelarjenja Anton Janša pri ČZS (v nadaljevanju šola) je za nami, zato menim, da je vredno zapisati nekaj besed o namenu, vsebinski in organizacijski zasnovi šole.

Najprej o značilnostih šole. Teh ni mogoče primerjati z značilnostmi šol v javnem sistemu izobraževanja. Primerjave, ki so v praksi zelo pogoste, ne dajejo prave slike, ampak kažejo Šolo čebelarjenja Anton Janša pri ČZS v popačeni podobi.

Šola vključuje celovitejše programe izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja (v nadaljevanju IZUIZ), usmerjene v pridobivanje in razvoj zmožnosti za čebelarjenje (kompetenc) Programi so oblikovani po metodologiji, ki velja za programe poklicnega in strokovnega izobraževanja. Vsebine programov pa so strukturirane in sistematizirane v posamezne programske sklope (module) in iz njih izpeljane tematske sklope (modularne enote) in teme po področjih usposabljanja. Tako oblikovani programi in vsebine omogočajo prožno organizacijo in izvajanje izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja čebelarjev vseh starosti in za različne obsege čebelarjenja. Zaradi te značilnosti dela šole ni mogoče izenačevati z drugimi oblikami izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja.

Iz opisanega okvira je lahko spoznati prizadevanje, da bi šola v prihodnje zadovoljevala potrebe tistih čebelarjev, ki vstopajo v svet čebelarjenja, in tudi tistih, ki si želijo pridobiti širše in bolj poglobljeno znanje ter večje zmožnosti za čebelarjenje. Tako znanje pa je mogoče pridobiti le z načrtnim in načrtovanim, razvojno usmerjenim izobraževanjem in usposabljanjem, ki je mogoče le, če so vsebine ustrezno sistematizirane. To pomeni, da so vsebine programov zasnovane na razvojnih usmeritvah čebelarstva ter na zmožnostih udeležencev za učenje. Zato so programi šole narnavani na potrebe čebelarjev vseh za daljše obdobje čebelarjenja; sledimo torej načelu vseživljenjskega učenja.

Poglavitna vsebinska urejenost je oblikovana v treh sklopih:

- prvi sklop obsega potrebno znanje o čebelji družini,
- drugi je namenjen pridobivanju in razvoju zmožnosti za uspešno rejo čebel,

c) tretji pa pridobivanju in razvoju znanj za uspešno, ekonomično in tržno usmerjeno čebelarjenje.

Če želi čebelar pridobiti javno dokazilo o svojih zmožnostih za čebelarjenje (kompetencah), se prijavi v javni postopek (zakonsko urejeni) za preverjanje znanj in pridobitev nacionalne poklicne kvalifikacije v obsegu in na način, kot to določajo poklicni standardi in katalogi standardov znanj. Če svoje znanje dokaže s predpisanimi dokazili in neposrednim preverjanjem pred posebno komisijo, mu ta izda listino – certifikat o nacionalni poklicni kvalifikaciji. Za vse opravljeno izobraževanje, usposabljanje in izpopolnjevanje, ki si ga udeleženec pridobi v šoli, mu ta izdaja potrdila o opravljenem programu šole, ki izkazujejo njegovo usposobljenost (in delno zmožnost za čebelarjenje) za določen izsek čebelarških opravil. Vse te delne zmožnosti predstavi v zbirni mapi komisiji za preverjanje in izdajo certifikata.

Delo Šole čebelarjenja bomo usmerjali v širši slovenski in mednarodni prostor izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja v skladu z novimi zakoni oziroma dopolnitvami zakonov s tega področja, ki so že v parlamentarnem postopku, zlasti z Zakonom o poklicnem in srednjem izobraževanju, Zakonom o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah in Zakonom o izobraževanju odraslih. Tej usmeritvi bo sledila tudi prihodnja organiziranost izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja pri Čebelarski zvezi Slovenije.

Gornje besede sem namenil boljšemu razumevanju prizadevanja za boljše izobraževanje, vpeto v sodobne tokove vseživljenjskega učenja. Dobri rezultati tega učenja so najprej potrebni slovenskim čebelam, strokovnemu ravnanju s čebelami ter ekonomičnemu čebelarjenju. Razmišljanje o tem in prvi rezultati so že opazni v Programu ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2005 – 2007 ter v izdatni podpori Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter sofinanciranju iz skladov Evropske unije.

Čeprav na koncu tega zapisa, pa vendarle ne nazadnje, gre zahvala vsem 180 čebelarkam in čebelarjem, ki so že v prvem, zelo težavnem letu delovanja šole, zaupali na novo nastajajočemu načinu pridobivanja znanj in čebelarških spretnosti.

Vsem čebelarjem sporočamo, da bo več o delu šole v letu 2006/2007 objavljeno v prihodnji številki Slovenskega čebelarja.

čebelarjeva mesečna opravila

Čebelarjeva opravila v AŽ-panju v septembru

Boris Seražin – Rakek

V začetku avgusta se je začela nova čebelarjska sezona. Za zdaj je pri čebelah opravljena večina dela. Varoe smo julija in avgusta pravilno zatirali, in če smo delo dobro opravili, zdaj s tem zavedavcem ni posebnih težav. Na območjih, na katerih ni poletne paše, so čebele bolj ali manj že nakrmjene.

Idealno stanje je, če ima v začetku septembra družina vsaj 15 kg medu oziroma polno plodišče in če ima med medom nekaj satov zalege. Idealno pa je, če je zalege več kot 4 sate. Med mora biti primeren za prezimovanje čebel.

Torej je to v splošnem sladkor ali med svetle vrste. Vse temne vrste medu imajo več mineralov, to pa obremenjuje črevesje čebel in spomladi velikokrat povzroči grižo. Ta bolezen po navadi ni usodna, vendar skupaj z nosemo lahko uniči družine.

Za ta čas je nujna velika količina medu, saj ob veliki zalogi hrane matice zalegajo še dolgo v jesen, če zaloge ni, pa zaleganje zgodaj prekinejo. Zanimivo je, da družine presežke hrane vedno spremenijo v čebeljo zalego, torej so družine v začetku zime toliko močnejše, kolikor prej in več jih nakrmimo, hkrati pa ne pustijo prevelike zaloge hrane v panju.

Vendar tako idealno stanje zaradi številnih vzrokov skoraj ne obstaja. Najpogostejši razlog, da je stanje drugačno, je avgustovsko medenje gozda, morda, kar je še slabše, pa tudi še septembrsko. V tem primeru imamo lahko v panju tudi 15 kg za prezimovanje povsem neprimerne medu. Če smo hkrati naredili še napako pri zatiranju varoj, imamo resen problem. Kaj narediti, da bodo čebele kljub temu uspešno prezimile?

Sam najprej iztočim med. To naredim zelo natančno, tako da iz panja iztočim ves med, ki ga lahko. Veliko piscev, ki ne čebelarijo v gozdovih, to sicer odločno odsvetuje, ker po njihovem mnenju sladkorna raztopina uničuje čebele. Mnenja o tem so deljena, sam pa sem prepričan, da mana iz gozda povzroči čebelam veliko več škode kot sladkorna raztopina. V panjih tako ostane nekaj satov (tri, morda štiri), v katerih je čebelja zalega z vencem medu, vse drugo pa stočim.

Pri točenju se velikokrat pojavi problem ropanja čebel, ki je sicer značilen za celotno obdobje po kostanjevi paši. Takrat moramo točiti tako, da ne spodbijamo ropov. Eden izmed nujnih ukrepov pred točenjem je, da že zjutraj, preden sploh začnemo točiti, žrela vseh panjev v čebelnjaku pripravimo na 2 cm širine. S tem slabim družin

nam omogočimo, da se branijo pred napadalkami, močnim pa preprečimo, da bi preveč hitro izletavale. S tem je napad na šibkejšje družine počasnejši. Tako priprte družine pustimo vsaj do konca zimskega krmljenja, nobene škode pa ni, če tako ostane do pomladi. Edini problem, ki se lahko pojavi pozimi, je, da je zračenje pre-slabo in da se zato v panju zadržuje vlaga. Posledica tega je, da satje napade plesen. Ta problem lahko razmeroma preprosto rešimo tako, da panj zadaj zapažimo s penasto gumo (brez lesenih vrat).

V tem obdobju ropov skoraj ni mogoče ustaviti, zato jih je nujno preprečiti. Na podlagi svojih izkušenj lahko z gotovostjo trdim, da je za večino ropov odgovoren čebelar, ki so mu čebele izropale panje, le redkokdaj pa čebelar, čigar čebele so ropale. Kot sem že omenil, je primeren ukrep proti ropanju preventivno priprtje čebel. Če pa se rop že pojavi, moramo ropani panj vsaj do večera zapreti, potem pa ugotoviti, zakaj se je to zgodilo. Če je panj brez matice, ga moramo izprazniti. Pri tem ni problem med, ki ga čebele odnesejo, temveč to, da čebele, ki izropajo prvi panj, nadaljujejo svoj roparski pohod pri njegovem naj-slabšem sosedu in tako naprej. Pri ropanju slabijo vse družine, tako tiste, ki so oropane, kot tiste, katerih čebele ropajo. Če čebelar ne ukrepa dovolj hitro, je na koncu čebelnjak lahko prazen – tudi če pri ropu ne sodelujejo čebele drugih čebelarjev. V najhujših primerih je dobro zapreti celoten čebelnjak in počakati, da se čebele umirijo. V tem primeru panje odpremo šele tik pred večerom, da se vanje lahko vrnejo čebele, ki so ostale zunaj.

Ob točenju gnezdo premestim v medišče, kjer čebele prezimujem. Ob eno steno po navadi dam en še nikoli zaležen deviški sat, potem pa enega ali dva lepo izdelana prazna sata do satov z zalego. Zalego postavim tako, da so družine v dveh sosednjih panjih skupaj, do druge stene pa je izdelano satje. Pri tem presodim, koliko neprimerne medu je med zalego. Če so sate z zalego lepo zaleženi in je tega medu malo, potem dam sate z zalego skupaj, če pa so bolj ali manj polni medu in skoraj brez zalege, potem dam med zalego prazno, čim manjkrat zaleženo satje. S tako postavitvijo dosežem, da ima družina v sredini gnezda majhno količino za prezimovanje neprimerne medu in dovolj prostora za shranjevanje sladkorja, s katerim jo bom krnil v prihodnjem obdobju.

Matično rešetko je dobro odstraniti in jo nadomestiti z lesonitom, ki bo zaprt odprtino. Ker je s tem zelo veliko dela, jih sam zadnja leta prezimujem ob odprti matični rešetki, ki jo skoraj v celoti zaprem šele 1. marca, ko pod

njo postavim tanko trdo plastično ploščo. V njej sta dve odprtini s premerom 30 mm, ki čebelam omogočata prehod v plodišče. Panj zaprem s ploščo, in to tako, da jo postavim kar na sate plodišča.

Še nikoli zaležen deviški sat je ob steni panja zato, da matica med krmiljenjem vanj ne zalega in tudi čebele vanj ne nosijo rade medu. Tako ob steni panja ostane sat, ki ga spomladi brez težav odstranimo in na njegovo mesto damo satni pitalnik s sladkorno pogačo. S tem dosežemo, da so čebele takrat blizu hrane in da jo tudi odvezem brez težav. Hkrati pa nimamo težav s sati, polnimi medu in čebel, ki bi jih sicer morali premeščati po panju, ali še slabše, da bi takrat morali premeščati gnezdo za sat levo ali desno po panju. Letos je bilo ob dodajanju pogač izjemno mrzlo in slabo vreme.

Odvečne satje razporedimo v plodišča panjev. Pri tem pazimo, da ob stene panjev damo še nikoli zaleženo, kot ga običajno imenujemo, deviško satje, na sredino pa staro, večkrat zaleženo satje. To naredimo zato, ker deviško satje čez zimo veliko manj plesni. V tem obdobju lahko neprimerno satje tudi odstranimo, vendar to naredimo samo, če je popolnoma brez medu. Če pa je v njem med, ga samo premostimo v plodišče. Čebele tako satje enkrat do spomladi spraznijo, med spomladanskimi pregledi pa ga brez težav odstranimo. Prostor, ki ga je to satje zasedalo v panju, ostane prazen v plodišču. Potrebovali ga bomo spomladi, ko bomo dodajali satnice. Pazimo samo, da preostalo satje postavimo na sredino plodišča, tako da čebele laže lezejo v medišče.

V podnebni razmerah, v katerih čebelarim, to naredim najpozneje do 15. septembra. Če bi zamudil ta datum, bi bilo za ta opravila že prepozno, saj je potem potrebnih vsaj še 20 dni, da čebele počasi nakrmimo za zimo. Od 5. oktobra naprej pa je sezona dokončno končana. Takrat se skoraj vsako leto občutno ohladi, zato delo pri čebelah ni več mogoče. Krmim jih tako, kot sem že napisal: sladkorno raztopino v razmerju 2 dela vode in 3 dele sladkorja jim vedno dodajam tik pred nočjo, ko se že mračí, saj s tem preprečim ropanje. Do jutra sladkor že znosijo v satje, zato manj stikajo po drugih panjih.

Verjetno ste se vprašali, zakaj prezimujem v medišču. Večina piscev pravi drugače, razlogov za to pa je več. Prvi in zelo pomemben je, da je družina v naravi prezimovala v drevesnem duplu. V njem je bil med vedno pritrjen na strop nad zalego. Ko je družina med nosila v duplo, se je zalega premikala od vrha, kjer je začela graditi, proti dnu panja, in ko paše ni bilo, se je zalega premikala proti vrhu panja. Zato želi družina imeti med nad zalego. Torej je prezimovanje v plodišču ob vstavljeni matični rešetki s praznimi sati v medišču nenaravno. Morda bi bilo tako prezimovanje ustrezno, če bi bilo v panju toliko medu, da bi bilo medišče polno, in če bi bilo za prezimovanje dovolj dovolj tudi zaloge v plodišču. To bi bilo po moji oceni kakih 30 kg medu. Seveda pa je to zaradi ekonomičnosti odločno preveč. Prilagoditev te metode je, da

satje pozno jeseni odvezem iz medišč in prezimujemo samo v plodišču.

Slabost je v tem, da so čebele razmeroma blizu zrele, zato letajo vso zimo. S tem imajo preveč izletnih dni. Ker jih pri vsakem izletu nekaj ostane zunaj panjev, družine prezimujejo slabše, kot bi lahko. Sočasno pa imamo težave s tesnjenjem panja, saj toplota skozi različne spranje uhaža v medišče panjev. Tretja težava je v tem, da moramo vse satje iz medišč nekam shraniti, v mojem čebelarstvu pa to že dolgo ni več mogoče.

Glede na to čebele prezimujem v medišču, s tem pa dosežem, da čebele pozimi čim manj izletavajo. To je zelo koristno predvsem v mrzlih zimskih dneh, ko zunaj sicer sije sonce, hkrati pa piha burja. V panju ohranim vse satje, družinam pa omogočim najugodnejšo klimo. Družina je v tistem delu panja, v katerem je najtopleje. Tam tudi laže zatesnim vrata, da toplota ne uhaža iz panja. Za spodnji del panja pa je tako ali tako dobro, če je odprt, da vlažen zrak lahko izhaja iz panja. Stranska dobra stvar se pokaže pri spomladanskih delih, saj je satje vedno pri roki. In tako laže oskrbujem čebele. Polne sate medu lahko dam pod gnezdo in ker čebele tam ne trpijo medu, ga znosijo v medišče, to pa dodatno spodbuja zaleganje.

Morda še nekaj besed o varoah. Če smo jih avgusta pravilno zatirali, je ta zajedavec zdaj pod nadzorom. Večina zimskih čebel se izleže v prvi polovici septembra, pozneje pa le še manjšina. Zato je skoraj brez pomena uničevati varoe v sredini septembra oziroma do zimskega zatiranja. Tudi če se bodo v naših družinah množično naselile varoe iz drugih panjev, bodo te zajedale samo odrasle čebele, kar vsekakor ni dobro, vendar je po mojem to manjša težava kot poln panj zdravil. Družina bo do zimskega zatiranja preživela tudi brez naše pomoči. Res pa je, da je v tem primeru izjemno pomembno zimsko zatiranje varoj.

Obstaja pa problem, ki sem ga nakazal že prej. Tudi če konec avgusta ali v začetku septembra ugotovimo, da je uničena vsa zimska zalega, še vedno ni vse izgubljeno. Res je, da samo gasimo požar, kljub temu pa lahko poskusimo. Pogoja sta, da varoe takoj odstranimo iz panja ter da zalego v panju povečamo na vsaj 4 do 5 satov. Zalego lahko povečamo samo, če septembra poskrbimo za dobro cvetlično-obnožinsko pašo. Poleg tega v panju ne sme biti neprimernega medu za prezimovanje. Torej takojšnje zatiranje varoj, hitro točenje ter s tem praznjenje plodišča in ustvarjanje prostora matici, pa tudi dokaj hitro, a kljub temu pazljivo krmiljenje čebel. Če zalego dvignemo do 15. septembra, bomo prezimili slabe družine. Ob verjetnih velikih izgubah je to po mojem kljub vsemu bolje, kot da izgubimo vse.

Morda še beseda ali dve o strjenem medu v saju. Tak med ni primeren za prezimovanje, zato ga moramo izločiti ali odstraniti sate in jih shraniti za prihodnje leto. To pa je lahko tudi problem, kajti če je teh satov več, kot jih čebele spomladi porabijo, spet ne vemo, kam z njimi.

Take sate lahko iztočimo tako, da jih odkrijemo, hitro iztočimo tekoči del, preostanek pa za 24 ur namočimo v vodo. Potem sate spet iztočimo. V isto vodo lahko potem sate namočimo še enkrat in jih tako kot prve iztočimo. Tak razredčen med potem lahko uporabimo na več različnih načinov. Eden, po mojem najslabši, je, da ga krmimo čebelarjem. Ker s tem vedno tvegamo izbruh hude gnilobe čebelje zalege, ga sam nikoli ne krmim. Čeprav

je veliko možnosti, da ta med ob vnovični čebelji predelavi manj kristalizira, ker mu čebele znova dodajo encime, pa to vendarle ni popolnoma izključeno. To preprečimo s prekuhavanjem medu, vendar se v tem primeru zviša stopnja HMF v medu, tak med pa je primeren za prodajo le kot pekovski med. Meni je še najbolj všeč, da iz medu z veliko vode naredim medicino ali zganje iz medu.

Čebelarjeva opravila v nakladnem panju v septembru

Milan Starovasnik – Komenda, e-pošta: milan.starovasnik@volja.net

Tako. Končno je nastopil čas, ko si lahko tudi čebelarji nekoliko oddahnemo, si vzamemo teden dni prosto in se odpravimo na zapoznele počitnice na morje ali v gore. Tam je zdaj še lepše, predvsem zato, ker ni pretirane gneče. Vse to pa še ne pomeni, da smo ostali

povsem brez dela.

Katero delo nas še čaka?

- Izločiti in prekuhati moramo stare sate, ki smo jih izločili med zadnjimi pregledi,
- nakrmiti moramo čebele, ki smo jih prepeljali s hojeve paše (če smo jih tja peljali),
- očistiti in razkužiti moramo vse pitalnike in vsak kos orodja,
- jeseni moramo -obračunati- z varo in nosemo ter
- preveriti zaloge hrane in še zadnjič pregledati, ali sta v družini zalega in matica.

Poskrbeti moramo za staro satje. Tega je treba čim prej prekuhati, da ga ne uniči voščena vešča. Sam za ta namen uporabljam 150-litrsko posodo iz nerjavčnega jekla. V njej lahko v manj kot uri hkrati v vodi prekuham do 100 izrezanih satov. Najprej prekuham vse voščine, potem pa še temeljito očistim satnike in jih v isti posodi prekuham v raztopini 3–5 % luga, takoj sperem s tekočo vodo in jih naložim enega nasproti drugega, tako da se med sušenjem ne krivijo. Kuhanje voščin je treba opraviti, ko je vreme slabo, da čebele, ki so na stojišču v bližini doma, ne stikajo po tujem čebelnjaku in da ne povzročijo ropa.

Na vseh stojiščih pa moramo občasno tudi preveriti, ali se ni kje pojavil kakšen rop. Bolj kot odkriti rop moramo biti pozorni na tihi rop, ki je razmeroma pogost. Taka družina se ni sposobna braniti, zato jo moramo takoj izločiti s stojišča. Če je rop še v začetni fazi, lahko uničimo matico in dodamo rezervno družino, to

pa moramo nujno pripeljati z drugega stojišča, ki je vsaj 3 km stran. Tako bomo že naslednji dan opazili razliko, in če bo ta družina začela pospešeno vnašati cvetni prah, potem je z njo vse v redu. Če bi družino, ki je žrtev tihega ropanja, še enkrat krmili, bi se zgodba prav hitro ponovila. V najslabšem primeru, torej če ne ukrepamo, bo izropana družina pozimi ali zgodaj pomladi propadla.

Če so bile čebele na pozni gozdni paši na hoji, moramo družinam nameniti več pozornosti. Najprej moramo iz plodišča odstraniti ves manovec, kajti v nasprotnem se ne bomo mogli izogniti nosemi. Manovec je zelo težak za prebavo čebel, zato ga je moramo izločiti. Sate, na katerih so še zalega in veliki venci manovca, premestimo nad podnico, to je v spodnjo naklodo, v kateri jih čebele očistijo, med pa prenesejo in pomešajo z dodano zimsko hrano. Pri pripravi krme moramo paziti, da ta ne bo preveč redka, saj bi družina za predelavo v primerno zalogo hrane potrebovala še več časa. Sam za ta namen uporabim zelo gosto raztopino sladkorja, to je raztopino v razmerju 3 : 1. Da si delo olajšam, sladkor najprej zmeljem, tako da ni potrebno dolgotrajno mešanje. Ker je treba te družine hitro nakrmiti, za to ne uporabim kapilarnih pitalnikov kakor poleti, temveč v panj postavim vedro brez pokrova, vanj pa natresem plutovinaste zamaške, ki preprečujejo, da bi se čebele utapljale v sladkorni raztopini. Krmiljenje ponovim trikrat v presledku 5

Stojišča nakladnih panjev na kostonju. Foto: M. Starovasnik

Ravnatelj čebelarške šole g. Ulz med pregledovanjem rednika.

Bodoči čebelarji na obisku v čebelarji šoli v Gradcu.

dni. Družinam, ki jih nismo prepeljali na hojo, dodamo v predelavo večjo količino hrane. Tako družine, ki so ostale doma, poleg svoje zaloge predelajo še za eno naklado zimske hrane. Ta hrana je kakovostnejša, ker je bila počasi predelana. Ne smemo pa pozabiti in dodati dveh satov s cvetnim prahom, saj bosta ta sata imela odločilno vlogo pri spomladanskem razvoju. Te družine so imele ves vroči avgust stalen dotok hrane, zato ni bilo potrebno čezmerno vnašanje in iskanje vode za vzdrževanje ugodne klime v panju. Čebele veliko teže poleti prenašajo vročino kot pozimi se tako hud mraz. Zato je treba stojišče poiskati na takem mestu, da je v bližini stalen vir tekoče vode. Če ima panj preveč naklad z zimsko hrano, čebele z begalnico odstranim iz njih, tako da s tem v družinah ne povzročim prevelikega razburjenja in posledično celo ropa. Naklade nato pozno zvečer dodam panjem na stojišču, na katerega sem prepeljal čebele s hojave paše. Potem jih po zgoraj omenjenem postopku dokrmim z 10 litri sladkorne raztopine hkrati. V to raztopino lahko dodamo tudi nekaj rmana ali pelina, saj to blagodejno vpliva na prebavo

čebele in preprečuje čezmerno nosečnost. Ta hrana je nujno potrebna, da si družina okoli zaloge znova uredi vence in v presledkih med nakladami dogradi prizidke za lažji prehod in pomik za hrano proti vrhu panja. Zdaj moramo poskrbeti tudi za temeljito čiščenje in dezinfekcijo prostorov in orodja ter vseh pitalnikov in plastičnih vedr, ki smo jih uporabljali pri kmljenju.

Pomembno vlogo imata tudi jesensko zatiranje varoj in razkuževanje panjev v drugi polovici septembra. Za ta namen v vsak panj dodam vileda krpo, prepojeno s 25 ml 85-odstotne mravljinčne kisline. Čebele najprej s kadičnikom preženem iz zgornjega dela panja ter čez sate položim vileda krpo z mravljinčno

kislino. To storim zato, da se čebele same odstranijo in ne pridejo v neposreden stik s kislino. Ta postopek ponovim čez sedem dni. S tema posegoma ustavim zaleganje matice, kajti vse jeseni izležene čebele so kratkožive in zato po nepotrebnem porabljajo cvetni prah, zimske čebele pa se po nepotrebnem izrabljajo za kmljenje zaloge. Poleg tega s tema posegoma razkužim vse panje in tako uničim precej spor noseme, hkrati pa tudi preverim uspešnost poletnega uničevanja varoj. Zaradi tega posega lahko zimsko zatiranje izvedem veliko prej, saj matice po dodajanju kisline prenehajo zalegati, v panjih pa po 21 dneh ni več pokrite zaloge.

Na vseh stojiščih je treba ta mesec vsaj na hitro preveriti teža panjev ter pregledati vse tiste družine, katerih teža je podpovprečna, ob tem pa tudi ugotoviti, ali se je morda zgodil tihi rop. S tem opravilom pa se počasi poslovi tudi mesec september.

P.S.: V prejšnji številki nam jo je pri napisu pod sliko zagodel skrat. Namesto "Pravilno nakrmljena družina na kostanju" je seveda pravilno: "Pravilno za zimo nakrmljena družina".

Veterinarski nasveti za september

Anita Vraničar Novak, dr. vet. med. — NVI

Jesen je pred vrati. Septembra usahnejo še zadnji naravni medeni viri. Čebele smo začeli krmiti že konec julija in v začetku avgusta, ta mesec pa jih moramo dokončno nakrmiti za zimo. Za povečanje odpornosti čebeljega organizma dodamo sladkorni raztopini pelinov zvrak ali KAS. Vzamemo pet delov posušenega pelina, nabranega v rastni dobi pred cvetenjem, pet delov posušenih borovih vršičkov (4 cm) in devdeset delov posušenega pelina, nabranega med cvetenjem. Na 100 g zmesi dodamo 9 dl vode in pokrito kuhamo v emajlirani posodi na šibkem ognju tri do štiri ure. Zvrak ohladimo pri sobni temperaturi (pribl. osem ur) in ga precedimo skozi 2–3 sloje gaze.

Hranimo ga v stekleni posodi na hladnem in ga uporabimo najpozneje v desetih dneh. Litru sladkorne raztopine dodamo 30–35 ml zvraka. Dodamo ga tri- do štirikrat (E. T. Popov, 1990; prof. dr. Jože Rihar: Varoza čebel). Satje, ki smo ga shranili za prihodnje leto, z očetno kislino razkužimo proti nosečim. Zložimo ga v neprepustno zaprt prostor in na vrh postavimo plastično posodo. Vanjo vlijemo 80-odstotno očetno kislino (2 ml na 1 l prostornine) in nanjo zaradi boljšega izhlapevanja položimo kosce vate. Izhlapeva naj pet dni. Uporabimo lahko tudi 100-odstotno očetno kislino (1 ml na 1 l prostornine), vendar naj ta izhlapeva le tri dni. Očetna kislina deluje tudi na

ličinke voščenega molja. Pri številnih čebelarjih opažam, da za napajanje čebel uporabljajo meteorsko vodo oz. kapnico. To odsvetujem, saj se čebele pri čistilnih izletih iztrebljajo tudi na strehi čebelnjaka, zato ta voda vsebuje veliko spor noseme. Kaj pomaga razkuževanje napajalnikov, če je voda onesnažena s sporami noseme!

Kdor **varoj** ni začel zatirati takoj po točenju julija in avgusta, bo septembra to le s težavo nadomestil. V vseh panjih moramo kontrolirati naravni odpad varoj. Ta mesec lahko brez škode za čebeljo družino odpade le ena varoja na dan! Če jih na dan odpade več, se posvetujte z veterinarjem za zdravstveno varstvo čebel na vašem območju in uporabite sredstva, ki so opisana v zbirki ZATIRANJE VAROJE (UL, VF, Nacionalni veterinarski inštitut, Ljubljana, september 2005). Lani sredi septembra so me poklicali čebelarji iz neke vasi, ker so želeli prijaviti zastupitev čebel. Pred čebelnjaki je lezlo velikansko število čebel in po natančnem pregledu sem ugotovila, da jih ima večina deformirana krilca. Ob pregledu zalege smo našli po deset varoj v čebelji celici. Družine smo takoj začeli zdraviti, tako da so zimo preživele, vendar spomladi to niso bile močne družine.

Septembra je treba čebelje družine tudi pregledati, ali niso morda okužene s **hudo gnilobo čebelje zalege**.

Pokrite zalege je manj, tako da laže odkrijemo morebitne spremenjene pokrovčke. Če na pokrovčkih opazite kakršne koli spremembe ali morda celo celice z rjavo vlečljivo vsebino, pokličite veterinarja Nacionalnega veterinarskega inštituta, da bo opravil klinični pregled čebeljih družin. Na območju enote NVI Novo mesto je bilo do 1. 8. 2006 ugotovljenih 17 žarišč hude gnilobe čebelje zalege. Največ žarišč v Posavju je bilo v občini Sevnica. Bolezen je izbruhnila v devetih čebelarstvih (uničenih je bilo 29 čebeljih družin). Na Dolenjskem so bila ugotovljena tri žarišča v občini Mirna Peč (uničenih je bilo osem čebeljih družin) in dve žarišči v občini Trebnje (uničenih je bilo sedem čebeljih družin). V Beli krajini je bila v občini Črnomelj bolezen ugotovljena v treh čebelarstvih (uničenih je bilo 12 čebeljih družin).

S prvim januarjem 2006 so bila odpravljena veterinarska spričevala za čebele. Čebelar iz občine Sevnica je spomladi prodal 15 čebeljih družin, s tem pa je hudo gnilobo čebelje zalege prenesel tudi v Zasavje. O novih lastnikih nima nikakršnih osebnih podatkov, zato zdaj ne vemo, kje je še preostalih deset čebeljih družin. Kljub temu da veterinarskih spričeval ni več, mora vsak čebelar v svojem čebelarstem dnevniku voditi točno evidenco o tem, komu je prodal čebelje družine in od koga jih je kupil!

Dejavnost Kmetijskega inštituta

Dejavnosti v okviru Rejskega programa za kranjsko čebelo

Dr. Aleš Gregorc, Kmetijski inštitut Slovenije

Uvod

Letošnjo čebelarstvo in vzrejno sezono smo pričakovali z negotovostjo in hkrati z velikimi upi, saj je to prvo leto, v katerem v okviru Priznane rejske organizacije (ČZS) in Druge priznane organizacije v čebelarstvu (KIS) izvajamo Rejski program za kranjsko čebelo. Statusna ureditev, ki jo je odobrilo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, ter materialna sredstva za ta namen zagotavljajo uspešno vzrejo v skladu z rejskim programom. ČZS kot Priznana rejska organizacija si je skupaj s strokovnimi službami prizadevala za vzpostavitev možnosti za delo na vzrejnem področju, ki obsega strokovna opravila ter promocijo vzrejne in tržne dejavnosti. Osrednjo vlogo ima strokovni svet, ki spremlja izvajanje Rejskega programa.

Dejavnosti v spomladanskem in poletnem obdobju

Kmetijski inštitut Slovenije, ki je v imenu vzrejevalcev oddal vlogo na pristojno ministrstvo, je prejel odločbo o odobritvi vzrejališč za obdobje petih let. Delovna skupina je obiskala vsa odobrena vzrejališča čebeljih matic. Pri svojem delu presoja možnosti za vzrejo in kakovost plemenskega materiala ter druge higiensko-preventivne zahteve, potrebne za nemoteno vzrejno delo.

Pred tem smo v laboratoriju opravili tudi laboratorijske meritve vzorcev čebel delavk iz približno sto čebeljih družin, ki so bile predlagane za matičarje v letu 2006. Pri določitvi matičnih družin je pomagala tudi ugotovitev glede navzočnosti spor *N. apis*. Rezultate

meritev je delovna skupina predstavila vsakemu vzrejevalcu. Maticam odbranih matičarjev je bila dodeljena tudi **rodovniška številka**. Vzrejevalci matic so prejeli ustrezno število nalepk, ki spremljajo vsako čebeljo matico, vzrejeno v odobrenem vzrejališču. Vzrejene matice so vpisane tudi v **Rodovniško knjigo za kranjsko čebelo**.

Zdravstveno stanje čebeljih družin v vzrejališčih preverjajo strokovni delavci Nacionalnega veterinarskega inštituta pri Veterinarski fakulteti Univerze v Ljubljani ter o tem izdajajo ustrezna potrdila. Pregledajo vse čebelje družine v vzrejališču matic, pri tem pa največjo pozornost namenjajo odkrivanju hude gnilobe čebelje zalege. Vzreja je mogoča le, če vzrejališče ni v ugotovljenem kužnem krogu. Pri tem ima pomembno vlogo vsak čebelar, saj je strokovni službi dolžan sporočiti morebiten sum na kužno bolezen.

Letos je delovna skupina pregledala 32 vzrejališč, ki so si pridobila petletno odobritev. Za leto 2006 je bila načrtovana vzreja približno 25.000 čebeljih matic. Negativno oceno je v tem letu dobilo vzrejališče Ladislav Vozelj, Dragovšek, Šmartno pri Litiji, ker ni izpolnjevalo vseh pogojev za vzrejo.

Testiranje čebeljih matic in družin

Iz vzrejališč praviloma pridobimo od 15 do 30 čebeljih matic za **testiranje v pogojih reje**. Matice pošljemo v **anonimno testiranje** čebelarjem z večjim številom čebeljih družin, ki intenzivno čebelarijo na med, predvsem prevaževalcem. Hkrati ti dobijo tudi navodila za testiranje, ki omogočajo tako natančno obdelavo podatkov v čebelarstvu, ki testira matice, kot tudi med različnimi čebelarstvi. Najpomembnejše lastnosti, ki jih ocenjujemo v vseh čebelarstvih, so obarvanost čebel, donosi medu, mirnost, rojivost in napadenost družin z varoami. Zbrani podatki omogočajo izračun ocene plemenske vrednosti matične družine.

V tem letu smo v okviru Uredbe začeli izvajati **direktno testiranje čebeljih družin** v vzrejališčih čebeljih matic. K testiranju so bila povabljeni vsa vzrejališča. Na podlagi spremljanja lastnosti čebeljih družin v selekcijskih čebeljakih bo mogoče z večjo zanesljivostjo določiti kakovost matične družine. V prihodnjih letih želimo direktno testiranje vključiti v redne postopke ocenjevanja družin za določanje matičarjev.

Prejšnjo zimo so številni čebelarji izgubili precejšnje število čebeljih družin. Najpomembnejši razlogi za odmiranje družin so **preveliko število varoj in rejske napake**, kot so neustrezna skrb za družine v jesenskem obdobju, prepozno in neustrezno krmljenje in drugi razlogi. Med čebelarji, ki so izgubili večji ali manjši del družin, so tudi vzreje-

valci matic. **Odmiranje** čebeljih družin v vzrejališču matic pa ima bolj dolgoročne in tudi večje negativne posledice kot v drugih čebelarstvih. V selekcijskih čebeljakih vzrejališč so praviloma čebelje družine, ki so selekcionirane in v katere je vloženo večletno trdo delo odbire. Z izgubo teh čebeljih družin torej vsi skupaj izgubimo vzrejni material, ki bi prispeval k vzrejnemu napredku. Odmiranje čebeljih družin v vzrejališčih čebeljih matic vpliva na to, da napredek ni tak, kot bi si želeli. Spet so potrebna leta in leta spremljanja lastnosti in izvajanja odbire, da znova dosežemo že osvojeno stopnjo.

Čebelarjenje in spremljanje lastnosti čebeljih družin v vzrejališču mora biti zato še toliko bolj odgovorno in zavzeto. Delo mora potekati po določenem protokolu in s posebno skrbjo. V prihodnosti bo treba temu nameniti večjo pozornost. Temu je namenjeno tudi direktno testiranje čebeljih družin, ki poteka po določenih priporočilih. Ta naj bi zagotovila tolikšno enotnost postopkov v selekcijskih čebelarstvih, da bo mogoča tako primerjava med družinami v čebeljaku kot uspešna odbira.

Osnovna odbira

Vzrejališča matic v Sloveniji po večini nimajo geografsko izoliranih plemenišč. Poleg tega veliko čebelarjev tradicionalno prevaža čebelje družine na pašo, s tem pa zagotavljajo boljše opravevanje rastlinskih vrst in povečujejo pridelek medu. Zato je gostota navzočnosti medonosne čebele v okolju pri nas med največjimi v Evropi. Naštete okoliščine prispevajo k temu, da lahko vse čebelje družine posredno vplivajo na kakovost materiala, vzrejenega v vzrejališčih čebeljih matic. Z izvajanjem osnovne odbire v vseh čebelarstvih imamo možnost, da spremljamo in izboljšujemo stanje kranjske čebele. Za čebelje družine imamo na stojišču panjski list, v katerega vpisujemo pglavitne lastnosti družine. Za ohranitev raznolikosti kranjske čebele vzpodbujamo tudi vzrejo matic kranjske čebele za lastne potrebe. Izvajanje osnovne odbire spremljajo **čebelarji pregledniki**, ki preverjajo pravilnost in skladnost zapisa v "panjskem listu" in v "Poročilu pregleda za vse družine v čebeljaku", pa tudi ustreznost zapisa s stanjem čebel na stojišču, zamenjavo matic in dosežene rezultate.

Sklep

Čebelarjenje, vzreja čebeljih matic in družin je zelo dinamična kmetijska dejavnost, katere uspešnost je odvisna od številnih dejavnikov. Najpomembnejši so vplivi okolja in usposobljenost čebelarjev. Prav usposobljenost čebelarjev, ki temelji na znanju in pridobivanju spretnosti, je tisti dejavnik, ki mu je namenjena večina programov, ki potekajo v okviru čebe-

Seminar za lastno vzrejo čebeljih matic v Izobraževalno-vzrejnem centru na Zelenici

Selekcijski čebelnjak vzrejvalca matic dr. Stanka Kapuna

larstva, poglobitvi cilji pa so zagotavljati in vzdrževati ustrezno kakovost vzrejnega materiala, vzdrževati zdrave čebelje družine in ne nazadnje zagotavljati

kakovostne in varne čebelje pridelke. Izvajanje Rejskega programa za kranjsko čebelo vsebuje vse navedene usmeritve in zagotavlja ustrezne rezultate.

Čebelji pridelki

ČEBELJI PRIDELKI KOT TURISTIČNI SPOMINKI

Franc Šivic, predsednik komisije za ohranjanje čebelarstva dediščine in za čebelarstvo turizem

Zadnji petek julija se je v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici sešla komisija za spominke pri Turistični zvezi Slovenije, seje pa sva se udeležila tudi dva predstavnika čebelarstva organizacije. Takih skupnih sestankov je bilo letos že več, saj vodstvo TZS meni, da lahko tudi čebelarji pomembno prispevamo k pestrejši turistični ponudbi naše države. Že zdaj so med nami ljudje, ki znajo na privlačen način in okusno oblikovani embalaži ponuditi številne čebelje pridelke in izdelke na podlagi medu, kot so medice, medeni likerji, medeno žganje, peneča medica, medeno pecivo, suho sadje v medu, medeni kis in še bi lahko naštevali. Nekateri vse to že uspešno prodajajo na tržnicah, v specializiranih prodajalnah, še največkrat pa doma.

Prof. Janez Bogataj, znani etnolog in dejaven član te komisije, ki je zelo dejaven pri promociji Slovenije, je povedal, da so slovenski čebelarji izjemno inovativni na področju ponudbe čebeljih pridelkov, hkrati pa opozoril, da bi morali korak dlje storiti zlasti pri oblikovanju embalaže, saj je pri tem opazna odsotnost vrhunskih

oblikovalcev. Naša embalaža, npr. primer steklenice za medene napitke, je pogosto kičasta. Ker izvira iz tujih opuščanih programov, je razmeroma poceni in zato privlačna za nekritične čebelarje. Na tem področju bi se morali bolj učiti pri nekaterih večjih slovenskih trgovcih s čebeljimi pridelki in izdelki iz medu, kot sta Medex in Čebelarstvo Božnar. Pri tem je prof. Bogataj poudaril zlasti težnjo po uvajanju embalaže iz žgane gline. Kljub temu da mu različne poslikave na njih, tako kot tudi ne tiste na steklenih kozarcih in steklenicah, niso všeč, pa meni, da so lahko del turistične ponudbe, saj z njimi zadovoljimo povpraševanje znatnega dela domačih in tujih kupcev. Predlagal je, da naj bi se ČZS povezala z oddelkom za oblikovanje na ljubljanski Akademiji za likovno umetnost in skušala na najvišji strokovni ravni oblikovati nekaj novih, svežih rešitev na področju embalaže. S tem bi prijetno presenetili in zadovoljili tudi bolj zahtevnega in kritičnega kupca.

Na tokratnem sestanku smo se dogovorili, da naj bi bila osrednja tema letošnjega posvetovanja o čebe-

larskem turizmu, ki bo prvo decembrsko soboto (tako kot je bilo tudi lani), "Čebelji pridelki kot turistični spominki". Ob robu posvetovanja bi postavili tudi razstavo. Na njej naj bi se predstavili tisti čebelarji, ki se že uspešno ukvarjajo s čebelarsko turistično ponudbo, tisti, ki bi se s tem radi ukvarjali, pa za to še nimajo pravih idej in izkušenj, ter turistični delavci, ki naj bi bolje spoznali raznovrstne možnosti vključevanja čebelarstva v turistično ponudbo.

Že zdaj vabim vse, ki imajo kaj pokazati, da se prijavijo in udeležijo posvetovanja, bodisi kot razstavljalci ali z 10-minutno predstavitevijo v obliki predavanja. Prijave pošljite na tajništvo ČZS s pripisom "Za posvetovanje o čebelarskem turizmu".

Člani komisije za spominke pri turistični zvezi Slovenije.

(Foto: F. Šivic)

Nekaj o letošnji rekordni beri

Franc Šivic

Ni moj namen, da bi podal celostno poročilo o medenju v Sloveniji, ker bo o tem verjetno pisal vodja Opazovalno-napovedovalne službe Pavle Zdešar, ki je vso stvar vsak dan spremljal od blizu. Rad pa bi navedel nekaj svojih opazanj, predvsem z območja Goriške, kjer čebelarim in zato tudi dobro poznam tamkajšnje pašne razmere.

Akacija je cvetela v idealnih razmerah. Bilo je toplo ali bolje rečeno vroče, z visoko zračno vlago in brez vetra. Kar malo čudno, saj je tiste dni skoraj po vsej državi močno pihalo. Iz svojih dolgoletnih izkušenj vem, da akacija vedno odlično med v vročih dneh, vendar je medenje kratkotrajno, ker cvetovi že po tednu dni ovenijo.

Za letos je bilo značilno tudi obilno pojavljanje mane na listavcih, na primer na javorju, jesenu, lipi, orehu in hrastu, na Obali pa celo na trti. Opazoval sem hraste nad vasjo Vitovlje v Vipavski dolini. Na spodnji

strani listov so bile kolonije drobnih, blede zelenih listnih ušic, ki so brizgale drobne kapljice mane na niže ležeče liste, s teh pa so padale kot dež velike kaplje na tla. Kmet, ki je tiste dni sekal hraste, mi je povedal, da se je ob vsakem udarcu sekire nanj vsul pravi sladki dež. V krošnjah so šumeli roji čebel, vendar je bilo izločanje tako obilno, da je velika večina mane ostala neizrabljena.

Na istem kraju sem letos opazoval zanimiv pojav, o katerem so mi sicer že pred leti pripovedovali kraški čebelarji, vendar ga na lastne oči še nisem videl. Namreč medenje ruja. To je do tri metre visok gm, ki jeseni s svojimi živo rdečimi listi čudovito obarva kraško pokrajino. Cveti maja in tedaj nabirajo čebele na njegovih cvetovih predvsem cvetni prah. Kakšna dva tedna pozneje pa se začnejo v nekaterih letih na pecljih cvetov razmnoževati zelenkaste ušice, ki brizgajo mano na niže ležeče dlanasto odprte liste. Tam voda iz mane hitro izhlapi, na listih pa ostane bel popr in obliki finih sladkih kristalov. Letos je bila mana tako obilna, da sem z rujevih listov z lahkoto nabral za celo pest belega prahu in ga pokusil. Bil je kar okusen. Tedaj sem se spomnil Izraelcev, ki so po biblijskem izročilu v Sinajski puščavi preživeli 40 let in se prehranjevali s prepelicami in mano. Na Apimondii 2003 mi je moj dobri znanec in navdušen fotograf prof. Dan Eisikovitz z univerze v Tel Avivu povedal, da se mana v puščavi pojavlja tudi dandanes. Ne pada z neba, ampak s tamariske, grma, ki raste na suhih območjih Sinaja, povzročajo pa jo seve-

Z listov lipe in hrasta je mana dobese-dno kapljala na tla. (Foto: F. Šivic)

List ruja, na katerem je mana v obliki sladkornih zrn. (Foto: F. Šivic)

da ušice. Prof. Eisikovitz je svetovno znan strokovnjak za oprasavanje kulturnih rastlin in za ozelenitev puščav v Izraelu.

Seveda sta medili tudi smreka in hoja. Na zadnji sem našel tako rjave kot tudi zelene hojeve ušice. Iz preteklosti je znano, da so temperature, višje od 30 °C, že v nekaj dneh prekinile medenje hoje. Letos so bile ušice tako odporne, da jih ni uničila ne vročina ne suša, če pa bi bile temperature za nekaj stopinj nižje, bi bili donosi še boljši.

Kratke novice

Dokončna prepoved uporabe gaucha pri koruzi v Franciji

Francoski državni svet je 28. aprila letos, na predlog francoskega ministrstva za kmetijstvo ter po večletnih raziskavah vplivov imidakloprida na okolje, dokončno prepovedal uporabo insekticida gaucha pri koruzi. V obrazložitvi so navedli, da je zaradi negativnih vplivov uporaba gaucha pri koruzi za ljudi, živali in okolje preveč tvegana.

Niso pa prepovedali uporabe preparata confidor, ki tudi vsebuje imidakloprid, in je namenjen za uporabo na sladkorni pesi, sadnem drevju in zelenjavi. Na sadnem drevju se ne sme uporabljati ob cvetenju. Francoski čebelarji so zato z odločitvijo državnega sveta le delno zadovoljni.

VIR: *Imkerei - Technik Magazin*, zvezek II/06,
www.sauvonslesabeilles.com

Priredil J. Mihelič

Evropska unija začasno prepovedala uvoz medu iz Brazilije

Evropska komisija je od letos do preklica prepovedala uvoz medu iz Brazilije v države članice. Razlog za prepoved uvoza so ostanki, ki so jih na podlagi analiz našli v vzorcih brazilskega medu. Analize so namreč pokazale precej velike količine ostankov antibiotika nitrofuran.

VIR: *Imkerei - Technik Magazin*, zvezek II/06.

Priredil J. Mihelič

Nezakonita uporaba klotianidina (Elada) na ogrščici v Nemčiji

Kot poročila nemški čebelarski časopis, namenjen poklicnim čebelarjem, je raziskava, izvedena na podlagi ankete po spletu, pokazala, da nekateri kmetje v Nemčiji za zaščito ogrščice nezakonito uporabljajo insekticid klotianidin (prodajajo ga pod trgovskim imenom

Z letošnjo bero smo slovenski čebelarji lahko zadovoljni. Manj so z njo zadovoljni avstrijski kolegi. Predsednik Josef Ulz mi je po elektronski pošti sporočil, da je bila zaradi stalnih neurij in toče letošnja čebelja paša na avstrijskem Štajerskem povprečna. Žal mi je za tiste naše člane, ki so pozimi izgubili večino svojih čebeljih družin, tako da so morali izgube nadomeščati z umetnimi in naravnimi roji. Toda čebelarji smo že takšni ljudje, da hitro pozabimo slabo in z neunicljivim optimizmom zremo v prihodnost.

Elado), ki ni registriran za uporabo na ogrščici. Ta insekticid je soroden gauchu, saj sodi med nikotinamide in je še bolj toksičen kot imidakloprid. Kot so ugotovili, so kmetje v Nemčiji leta 2005 nezakonito uporabili ta insekticid na približno 100.000 ha površin, zasejanih z oljno ogrščico, čeprav še v nobeni članici Evropske unije ni registriran za uporabo na oljni ogrščici. Čebelarji v Nemčiji se bojijo negativnih posledic oz. škode, ki jo utegne ta insekticid povzročiti čebelarjem, ki svoje čebele pripeljejo na pašo na tej medoviti poljščini, saj se površine, zasejane s to rastlino, zadnja leta v Evropi povečujejo, predvsem zaradi uporabe njenega olja za proizvodnjo biodizla.

VIR: *Imkerei - Technik Magazin*, zvezek II/06

Priredil J. Mihelič

Medregionalno sodelovanje pri odbiri in vzreji kranjske čebele

Predsednik Čebelarske zveze Avstrije inž. Josef Ulz je v šesti letošnji številki revije *Bienenvater* avstrijske čebelarje obvestil, da je od 5. do 7. maja 2006 v Borovljah (Verlach) pod naslovom "Alpe - Adria dnevi kranjske čebele 2006" potekalo medregionalno srečanje slovenskih, avstrijskih, italijanskih in hrvaških čebelarjev. Udeležili so se ga tako slovenski čebelarji kot tudi razstavljavci. Kot primera dobrega medregijskega in meddržavnega sodelovanja na področju vzreje in odbire ter ohranjanja ekotipov kranjske čebele na območju Karavank je inž. Ulz navedel evropski projekt postavitve novega izobraževalno-vzrejnega centra Zelenica, ki ga je zgradila Čebelarska zveza Zgornje Gorenjske, in postavitve plemenilne postaje, ki jo je na avstrijski strani postavilo ČD Maria Elend. V okviru projekta so izdali tudi dve brošuri in organizirali več seminarjev o vzreji matič. To sodelovanje sta na posvetu v Borovljah predstavila podpredsednik ČZS g. Franc Šivic in vodja pro-

jekta ga. Resman. Kot je zapisal inž. Ulz, takšno sodelovanje izboljšuje možnosti za delo pri odbiri in vzreji kranjske čebele na mejnem območju.

Vir: *Bienenater* 6/06

Nov, izboljššan želni kaveljček za umetno osemenjevanje čebeljih matic

Izdelovalci in vzrejevalci izboljšujejo aparate za umetno osemenjevanje čebeljih matic že vse od tedaj, odkar so v ZDA izdelali prvega. Izboljšave aparata olajšajo delo pri umetni osemenitvi matic, postopek pa je kljub temu precej zahteven. Umetno osemenjevanje matic je nujno predvsem pri genetskih raziskavah čebel, pa tudi pri selekcijskem delu v čebelarstvu pri vzreji različnih linij čebel pri vzrejalcih. Izboljšave aparata za umetno osemenjevanje čebeljih matic povečujejo možnost širše in bolj množične uporabe tega postopka.

Ameriški čebelar Mark Jones (po poklicu je sicer draguljar) že dolgo časa sodeluje s čebelariskim oddelkom Univerze Ohio, pred leti je tam obiskoval tudi tečaj za umetno osemenjevanje matic. Zdaj je oblikoval

nov želni kaveljček oziroma držalo, ki olajša delo pri umetnem osemenjevanju matic, poleg tega ima še druge prednosti. Na koncu standardnega držala s kaveljčekom je namesto tega dodal posebno ploščico, izdelano iz poldragega kamna rubina z majhno odprtino, v katero ujamemo konico žela matic. Nato z držalom dvignemo želni aparat matic, to pa osemenjevalcu omogoči, da trotovsko seme vbrizga v matico s posebno iglo, v kateri je shranjeno.

Prednost novega držala je, da je želni aparat trdno pripet nanj, saj pri standardnem držalu to ni bilo vedno mogoče, zato se je želni aparat matic med vnašanjem semena pogosto premaknil. Zdaj skozi ploščico iz rubina, ki je prozorna, vidimo konico žela, zato lahko ocenimo njegov položaj. Namestitev konice žela v odprto ploščico poteka hitro in enostavno, zato je novo držalo za želo še posebej primerno za začetnike in za urjenje umetnega osemenjevanja matic na seminarjih in tečajih.

Vir: *ABJ* 1/06-11, S.W. Cobey (cobey.1@osu.edu),

www.honeybee.breeding.com

Priredil J. Mihelič

MEDNARODNE PRIREDITVE

GRČIJA – ATENE

V Atenah, glavnem mestu Grčije, bo od 12. do 15. oktobra v Grškem znanstvenem centru za apiterapijo potekal I. mednarodni forum o apiterapiji. Na tem strokovnem srečanju bodo udeleženci lahko poslušali več deset referatov o raziskavah na področju uporabe čebeljih pridelkov za zdravilne namene. Več informacij dobite na spletni strani: www.apimedita2006.gr

ČEŠKA – PRAGA

V razstavnem centru Letnany v Pragi bo od 17. do 19. novembra potekala mednarodna konferenca o inovacijah in izboljšavah v čebelarstvu, ob tej priložnosti

pa bodo odprli tudi mednarodno čebelarstvo razstavo. To bo doslej največja čebelarstvo prireditve v Češki. Več informacij dobite na spletni strani:

http://www.vcelarstvi.cz/XV_konference/index.html

NEMČIJA – BREGENZ

Tradicionalni kongres nemško govorečih čebelarjev bo letos od 7. do 10. septembra v Bregenzu. Udeleženci se bodo lahko udeležili strokovnih predavanj ter si ogledali eksponate, razstavljene v okviru mednarodne čebelarstvo razstave, ki jo bodo odprli ob tej priložnosti. Več informacij lahko dobite na spletni strani: www.imker-vorarlberg.at

Med z grenkim priokusom

Franc Šivic

Znano je, da je letošnja dolga in hladna zima pri naših čebelarjih terjala visok davek, še posebej v tistih krajih Slovenije, kjer čebele več mesecev niso mogle izleteti. K se večjim izgubam pa je pripomoglo tudi

poznojesensko zdravljenje čebeljih družin s previsoko koncentracijo oksalne kisline. O tem v našem glasilu doslej ni pisal še nihče. Zato me je eden od prizadetih, ki je izgubil vse čebele, prosil, naj kot ožji član vodstva

ČZS vendarle javno spregovorim o tem problemu in predstavim svoj pogled nanj.

Naši člani so oksalno kislino po večini kupovali v prodajalnah trgovskega podjetja Vema iz Maribora. Zato sem gospoda Pušnika, ki je bil svoj čas direktor tega podjetja, prosil, da mi je natančno pojasnil, kaj se je pravzaprav dogajalo. Omenjeno podjetje je prodajalo oksalno kislino že v razredčenem stanju in po recepturi, ki so ga naši veterinarji objavili v svoji zloženki. Vema je pred tem celoten postopek redčenja in stekleničenja zaupala podizvajalcu, ki je bil registriran za opravljanje tovrstnega dela. Večina naših članov je zdravljenje z oksalno kislino uspešno izvedla, pri nekaterih pa so čebele začele umirati in to je zbudilo sum, da je bila v teh primerih koncentracija oksalne kisline previsoka. Vema se je odzvala dokaj hitro ter pri prizadetih čebelarjih pobrala steklenice še neuporabljene kisline in jih poslala v laboratorijsko analizo. Ta je pokazala, da je koncentracija vodne raztopine zares previsoka, to pa je bil tudi razlog za odmiranje čebel. Kako se je napaka zgodila, polnilec ni znal pojasniti. Vema se je obvezala, da bo prizadetim čebelarjem, ki so pravočasno prijavili propad svojih

čebeljih družin, povrnila škodo, denar zanjo pa bo izterjala od podjetja, ki je redčilo oksalno kislino.

To naj bi bil kratek povzetek dogajanja.

Kolikor mi je znano, oškodovani čebelarji doslej še niso dobili odškodnine. Gospod Pušnik odhaja v pokoj in že nekaj časa ni več v vlogi odgovornega moža v trgovskem podjetju Vema. Kadrovske zamenjave občutimo tudi v ČZS, saj Vema naši organizaciji ne plačuje več redno svojih obveznosti iz najemniškega razmerja. Prizadeti čebelarji pa ostajajo z grenkim priokusom, da so bili izigrani in da niso vredni niti opravičila za napako, ki jo je očitno nekdo zagrešil.

Spet bo prišla jesen in spet bomo zdravili naše čebele. Najhitreje bi uničili varo s katerim od sintetičnih sredstev, ki po različnih poteh k nam prihajajo iz tujine. Toda tisti, ki smo se odločili za alternativne metode, eterična olja in organske kisline, se moramo zavedati, da je to težavnejša pot, ki zahteva veliko več znanja in vloženega truda, in da se včasih lahko zgodijo tudi kakšna razočaranja. Toda tolažila nas bo misel na to, da imamo čebelje pridelke brez nevarnih ostankov. Svoj med bomo brezskrbno ter z veseljem uživali, enako pa velja tudi za naše kupce.

Medovite rastline

Sirski oslez – hibiskus (*Hibiscus syriacus* L.) Družina slezenovk (*Malvaceae*)

Trajče Nikoloski in Peter Ribič

Domovina – Predvsem na tropskih območjih. Doma je na Kitajskem, Japonskem in v Indiji, zanimivo pa je, da sirski oslez ne raste v Siriji.

Ime – Najpogostejša ljudska imena: oslez, hibiskus, sirski oslez.

Opis – Med drugimi rastlinami je na pobočju za Čebelarjskim domom na Brdu pri Lukovici zasajen tudi hibiskus, in to v večjem številu kot cvetna grmovnica, primerna za živo mejo. Potrebuje sončno, zavetrno rastišče, na izpostavljenih legah pa ga je treba pozimi

Navadni hibiskus

Modro cvetoči hibiskus

Roza cvetoči hibiskus

zaščititi pred mrazom. Uspeva na globokih humusnih tleh. Rastlina je majhne rasti, listi so kratki, trikopi, grobo nazobčani, dolgi 5 do 10 cm. Cvetovi imajo pet prostovenčnih listov in daleč navzven štrleč vrat pestiča, ki ga obdaja cev zraslih prašnikov. Veliki so od 5 do 10 cm, njihova barva pa je odvisna od sorte. Znani so beli, škrlatno rdeči, rožnati ali modrovijoličasti cvetovi. Cveti od julija do septembra. Čebele zelo rade obiskujejo cvetove, predvsem zaradi cvetnega prahu.

Medovitost – Dobra, čebele rade obiskujejo cvetove hibiskusa, na katerih nabirajo cvetni prah.

Zanimivosti – Čeprav je rastlina prva leta zelo občutljiva na mraz, jo v Srednji Evropi kot okrasni grm gojijo že več kot 200 let. Še posebej so na mraz občutljive sorte s polnjenimi cvetovi.

Navadna mačja meta (*Nepeta cataria* L.) Družina usnatic (*Lamiaceae* ali *Labiatae*)

Domovina – Izvira iz Sredozemlja in z Bližnjega vzhoda in je razširjena po vsej Evropi.

Ime – Najpogostejša ljudska imena: divja meta, mačja meta, mačjek, mačkena meta, mačkenu zele, mačkina meta, mačkina trava, mačkino zelje.

Opis – Zelo veliko je je pred čebelnjakom domžalskega čebelarstva društva. To je dehteča rastlina,

ki zraste do 1 m visoko. Vsa rastlina je dlakava in je videti siva. Listi so srčasti ali jajčasti, narezani, na spodnji strani sivo dlakavi. Cvetovi v klaskih sestavljajo navidezna vretenca s 7 do 10 mm dolgim, rumenkasto belim ali rožnatim vencem. V čaši je pet dolgih koničastih zobcev. Barva cvetov je različna – od bele, rahlo rožnate do modre.

Medovitost – Zelo dobra, cveti od junija do septembra, in je zelo medovita. Zaradi dolgotrajnega cvetenja in bogatih cvetov privlači čebele, tako da jo štejejo za zelo medovito rastlino.

Zanimivosti – Mačja meta je bila zelo cenjeno zdravilno zelišče, njena uporaba je bila znana že v rimskih časih. Velik pomen je imela tudi v srednjeveškem zdravilstvu, o tem pa pričajo številni stari zapisi. Eterično olje mačje mete vsebuje snovi, ki privabljajo mačke. Od tod tudi ljudsko ime za rastlino.

Na sliki je navadna mačja meta pred društvenim čebelnjakom na Brdu pri Lukovici

Potopisi

Ekскурzija na Slovaško

Jožef Švagelj, Štanjel 6 a, Štanjel

(Od leve) Vodja inštituta inž. Jan Kopernik, čebelar Jan Pachnyk, neznan čebelar, prevajalec Štefan Kovač, čebelar Sándor Kiss.

Čebelar Jan Pachnyk

Urejam vtise s čebelarke ekscurzije po Slovaški, po kateri smo se potepali od 6. do 8. julija 2006. Potovanje je na prošnjo Kluba čebelarstva mojstrov pripravil čebelarji mojster Franc Prezelj. Ker pa je bilo na avtobusu še nekaj prostih sedežev, so jih zapolnili čebelarji iz različnih krajev Slovenije. Za uspešen potek ekscurzije je zaslužen še prevajalec iz madžarsčine, čebelar in veterinar Štefan Kovač, ki je na podlagi svojih znanstev z madžarskimi čebelarji navezal stike še s slovaškimi. Poskrbel je za strokovni izlet, ki bo vsem udeležencem ostal v nepozabnem spominu.

Na Slovaško smo vstopili v obdobjem dvojezičnem mestu Komarno, v katerem živi številna madžarska manjšina. Najprej smo si z lokalno turistično vodnico ogledali kulturne spomenike tega trdnjavskega mesta, potem pa nas je na svoje stojišče čebel odpeljal naš gostitelj, vzrejevalec matic Arpad Marusinec. Njegovo prekrasno stojišče je na prisojnem pobočju goric pod negovanimi sadovnjaki in vinogradi onkraj akacijevih gozdov. V zidanihi nas je že čakala gostija z okusnim bogračem. Opaziti je bilo, da se tamkajšnji čebelarji usmerjajo v čebelarski turizem, pa tudi v trženje gostinskih uslug in prodajo vin iz svojih kleti. Pri poslu sodeluje vsa družina. V svojem vzorcu čebelarstvu g. Marusinec goji 100 čebeljih družin in oskrbuje 400 plemenilčkov. Vzredi od 1200 do 1800 matic kontroliranega porekla. Od leta 1996 za vse matice vodi rodovno knjigo. Tudi troji so kontrolirani, ker matice osenjuje umetno. Na Slovaškem so štiri centri, v katerih pod nadzorom čebelarkega inštituta vzrejujejo točno določen genski material, v vsej državi pa je 32 vzrejevalcev matic. Na Slovaškem je doma izključno kranjica, gojena v 12 linijah. Čebelar Arpad skrbi za tri linije, ki so primerne za Panonsko nižino. Ponosen je na hišno linijo, imenovano "vojičanka", ki jo je vzgojil njegov ded. Poleg domače vojičanke goji še linijo "jigor" in iz Avstrije uvozeno linijo "singer", ki jo ima za primerjavo. Pri svojem delu veliko pozornost namenja odbiri. Zanimiv je test za preizkušanje čistilnega nagona. S posebnim jezikom prelučnja 100 celic pokrite zalege, že po 16 urah pa ugotavlja odstotek očiščenih celic. Družino, ki ne izpolnjuje zahtevanih lastnosti, izloči. Od čebelarja smo se poslovlili na njegovem domu, še prej pa smo v njegovi trgovini kupili čebelarski material.

Dvakrat smo večerjali in prespali v penzionu Včielka v obmejnem kraju Ipelski Sokolac. Lastnik penziona je inž. Arpad Nemeth. Med kupuje pri okoliških čebelarjih in ga v svoji polnilnici polni v različno embalažo, med drugim tudi majhne plastične posodice, namenjene za zajtrke. S svojimi izdelki oskrbuje trgovske hiše in hotele, doma pa ima tudi trgovino. Turistične agencije, zlasti iz Budimpešte, vozijo k njemu izletnike na kosila in večerje ter na poceni nakupe medenih dobrot. Njegovo podjetje se imenuje Natur products, več informacij pa lahko dobite na spletni strani podjetja www.naturproduct.sk. Šele naslednji večer smo si ogledali njegov proizvodni obrat, polnilnico medu. Posebnost obrata je kuhanje in polnjenje različnih vrst

marmelad, ki jih izboljša z dodatkom medu. Za laboratorij je prejel nepovratna sredstva evropskih skladov. Pri kuhanju marmelad so poglaviti kotli, v katerih se vsebina kuha pod vakuumom pri temperaturi do 55 °C, tako da med ne postane karamelen. Izvorna ideja in vzorno urejen obrat. Vsebuje pa marmelada, ki je tam skuhanja in oplemenitena z medom ter zapakirana v lični embalaži z lepimi slikami sadežev na pokrovih, tako kakor vse današnje industrijske marmelade, bolj malo sadja in je večinoma narejena iz sirupov.

Drugi dan nas je sprejel in vodil naš osrednji gostitelj, čebelar Sandor Kiss iz mesta Šahy (Ipolysag). Ob poslušanju informacij turističnega in čebelarskega značaja smo se iz obdonske ravnice peljali v sredogorje Slovaške, v zgodovinski in rudarski kraj Banská Štiavnica. Ogledali smo si graščino, v kateri je lovski muzej in v kateri je med 2. svetovno vojno bival zadnji bolgarski kralj. Povzpeli smo se v stolp, zgrajen za obrambo pred Turki, v katerem je zdaj muzej o tem obdobju slovaške zgodovine. Osebnost mi je žal, da nisem doživel utripa starega mestnega jedra, saj ga intenzivno prenavljajo. V obdobju socializma je v bližini zrasla nova Banská Štiavnica z velikimi stanovanjskimi bloki na grebenih nad dolino. Dobil sem občutek, da se nekaterih obdobjih iz zgodovine radi spominjajo in jih zato poudarjajo, o drugih pa raje molčijo. Obdobja, ki se jih radi spominjajo so zlasti madžarska državnost za časa madžarskih kraljev, obramba proti Turkom in osamosvojitve izpod Avstrije po revoluciji 1848. Z grenkobo skušajo pozabiti razkosanje Madžarske po 1. svetovni vojni, sodelovanje pri poboju Judov med 2. svetovno vojno in sovjetsko okupacijo.

V bližini Banske Štiavnice nas je na svojem stojišču sprejel slovaški čebelar Jan Pachnyk. S približno 200 čebeljimi družinami po večini čebelarji na sedmih dvoosnih prikolicah, in to v idealnih pašnih razmerah na višini 650 metrov nad morjem. Z vlečnim vozilom jih prevažajo na različne paše, tudi drugam. Čebelarji zlasti na med. Vzredi pa tudi do 700 matic slovaške kranjice, linije "honti". Ta linija je zlasti primerna za sredogorje. Selekcijo opravlja glede na donos medu, rojnost, mirnost in zdravstveno stanje.

Na to stojišče, imenovano Hontijanka, nas je prišel pozdravit vodja čebelarkega inštituta iz kraja Liptovský Hradok inž. Jan Kopernický. Čebelarski inštitut že od leta 1929 usmerja vzrejo čebel. Na Slovaškem je dovoljeno čebelariti le s kranjsko čebelo domače vzreje, občasno pa zlasti zaradi osvežitve krvi kontrolirano uvozijo linijo "singer" iz Avstrije in vinsko čebelo s Karpatov. V celotni Slovaški je 12 linij. V Tatrah se npr. najbolje obnese linija "tatranka", za katero skrbijo od leta 1944. Sledijo cilju, da mora biti kubitalni indeks te čebele 3,2, rilček pa 6,3.

Tretji dan nas je Sandor Kiss po ogledu krajevnega muzeja peljal na svoje stojišče čebel, na katerem čebelarji z 200 čebeljimi družinami, ter nam pokazal, kako ravna z njimi. Opazil sem zanimive napajalnike z vodo. Bili smo v čebelarni, v kateri hrani čebelarski material, ureja manjši

muzej čebelarstvih starin in v kateri vsak dan v sezoni toči med. V njegovem čebelarstvu se ukvarjajo s pridobivanjem medu, matičnega mlečka, z vzrejo matic, s pridobivanjem cvetnega prahu, voska, izdelavine in čebeljega strupa. Pečejo medeno pecivo, vlivajo sveče, izdelujejo propolisovo tinkturo, medico in medene likerje. Ukvarja se s čebelarstvom turizmom. Kako je to videti, smo občutili tudi na svoji koži, saj smo bili do poznega popoldneva njegovi gostje. On je vodil čebelarstvene pogovore, žena in drugi člani družine pa so poskrbeli, da je bilo na mizi vedno dovolj okusne hrane, spečene v domači krušni peči.

Seveda ni manjkali niti znameniti bograč. Po vzoru čebelje družine, organizirano in prizadevno je delala celotna družina. G. Kiss nam je med drugim povedal, da je predsednik lokalnega čebelarstvenega društva. Društvo vključuje precej večjih čebelarstev, ki izstopajo iz slovaškega povprečja in so nekakšen most med madžarskim in slovaškim čebelarstvom. Njihovo društvo je vključeno v madžarsko čebelarstvo zvezo in g. Kiss je tudi funkcionar v madžarski zvezi. Sicer pa sta na Slovaškem dve čebelarstveni zvezi, vanju pa je vključenih 16.000 čebelarjev, ki oskrbujejo 280.000 čebeljih družin in pridelajo približno 5.000 ton medu. Največ čebelarjev skrbi za 5–15 čebeljih družin, sto jih čebelarji z več kot 150 družinami, pet čebelarjev pa z več kot 500 družinami. Čebelarji v nakladnih panjih, mera satnika pa je 42 x 28 cm.

Vračali smo se skozi Budimpešto, tam pa smo se srečali s predsednikom Čebelarstvene zveze Madžarske (ORSZAGOS MAGYAR MEHESZETI EGYSULET - OMME) g. Petrom Grossom. Srečanje je potekalo tako, da je pred našim avtobusom njegov avtomobil vozil sodelavec, on sam pa nam

Čebelar Arpad Marusinec in prevajalec Štefan Kovač.

Čebelar Sándor Kiss z ženo.

Napajalnik z vodo za čebele.

je iz avtobusa razkazoval Budimpešto in nam povedal nekaj osnovnih podatkov o madžarskem čebelarstvu. Madžarska je upravno razdeljena na 19 pokrajin in Budimpešto. V vsaki pokrajini in v Budimpešti je zaposlen svetovalec za čebelarstvo, skupaj jih je torej 20, ki so plačani s sredstvi Evropske unije. Na Madžarskem je 15.000 čebelarjev, ki oskrbujejo 900.000 čebeljih družin, po ocenah pa naj bi pridelali približno 20.000 ton medu. V njihovih panjih so satniki visoki 42 cm, v ležečih panjih je satnik visok 36 cm, v nakladnih panjih pa 28 ali 18 cm. Največ pridelajo akacijevga medu. Letos je bila bera na akaciji slaba, pozneje pa je medilo dobro. Prizadevajo si, da bi leta 2013 znova organizirali Apimondio. V Budimpešti so jo pripravili že leta 1983, ko so za geslo izbrali: "30 let v Evropi".

Sledila je nočna vrnitev v domovino. Peljali smo se skozi obmejno pokrajino Zala, ki so jo naši čebelarji lani obiskali dvakrat. Ekскурzija na Slovaško je bila utrudljiva, vendar bogata. Hvaležni smo organizatorjem in še posebej čebelarjem na Slovaškem, ker so si sredi največje čebelarstvene sezone, ko je pri čebelah največ dela, vzeli čas in nas gostoljubno sprejeli. To znamo ceniti.

Strokovna ekskurzija semiških čebelarjev v Švico

Stane Plut

Čebelarje ČD Semič je lani v začetku julija obiskala skupina čebelarjev iz Švice. Po njihovem in našem mnenju je bil obisk zelo uspešen. Glede na to nam je namestnik švicarskega veleposlanika oktobra na sklepnih slovesnostih ocenjevanja medu izročil uradno povabilo kolegov iz Švice, naj jih obiščemo. Obljubili smo jim, da pridemo, in ker vedno držimo besedo, smo jo tudi tokrat. Končno je napočil 29. junij, ko se nas je 26 posedlo v manjši avtobus in se odpeljalo proti Švici. Izbrali smo pot prek Italije, ki je najkrajša in tudi najhitrejša. Po nekaj kratkotrajnih postankih in carinskih formalnostih na italijansko-švicarski

meji smo točno kakor švicarska ura prispeli na cilj v Solothuren. Tam nas je na svojem domu sprejel čebelar Hans Lehmann. Kot se za čebelarje spodobi, smo najprej zavili k čebelnjaku. Pričakoval sem nakladne panje, pa sem se ušel. Hans namreč tako kot večina švicarskih čebelarjev čebelarji v tradicionalnih švicarskih panjih, ki so široki približno toliko kot 9-satni AŽ-panj in kar precej višji. Plodiščni sat ima približno tako površino kot naš AŽ-sat, le da je obrnjen pokonci. Sati so postavljeni na toplo stavbo in visijo na posebnih nosilcih kot pri nakladnem panju. Nad njimi so približno za polovico nižji mediščni sati v dveh

Tradicionalni švicarski panj, z zadnje strani po višini razdeljen v tri etaje. Levo je plodiščni sat.

Čebelnjak Fritz Baumgartnerja. Prednje stene panjev v teh čebelnjakih so za pročeljem čebelnjaka. Vidne so le brade panjev.

Skupina semiskih čebelarjev pred katedralo sv. Urša v Solothurnu.

etažah. Matične mreže ne uporabljajo. Ko se moč družine krepí, nalagajo sate proti zadnji strani panja, tako da se tudi vrata, ki zapirajo čebele, po potrebi pomikajo proti zadnjemu delu panja. Hans je potožil, da mu je večji del družin, tako kot večini čebelarjev v Švici, čez zimo odmrli. Zaradi izjemno neprijetnih vremenskih razmer čebele od konca oktobra do aprila niso imele nobenega izletnega dneva, ko pa je ta vendarle napočil, jih je večina žalostno končala v snegu. Tako mu ni preostalo drugega, kot da je letos začel razmnoževati družine, s katerimi bo obnovil čebelarstvo. V okviru preostalih kmetijskih objektov ima urejeno točilnico ter skladišče za sate in drug čebelarški material. Skratka, čebelarstvo je del kmetije, ki je usmerjena v živinorejo.

Napočil je čas kosila. Posedli smo za mize, ki so bile postavljene v gospodarskem poslopju med velikanskimi nakladalkami sena in drugimi kmetijskimi stroji. Postregli so nam z domačo in doma pripravljeno tradicionalno hrano, to pa mi je bilo zelo všeč, saj navsezadnje "dunajca" in ponifi lahko jem doma v vsaki gostilni. Med kosilom sta se nam pridružila predsednik društva g. Markus Vogt in predsednik čebelarke zveze v kantonu Solothurn ter nam izrekla dobrodoščilo ob začetku našega triidnevnega bivanja v Švici. Po kosilu smo se odpravili na ogled mesta. Vodstvo je prevzela čebelarka Katarina in nas popeljala po znamenitostih starega dela mesta. Žal bi porabil preveč prostora, če bi hotel opisati vse znamenitosti, ki jih premore mesto, nikakor pa ne smem izpustiti katedrale sv. Urša, zgrajene med leti 1763 in 1773. Seveda se večina ni mogla upreti skušnjavi, da se ne bi povzpela na vrh zvonika, od koder je lep razgled na slikoviti stari del mesta, na reko Aare, njene mostove, mestno hišo, tri vhode v staro mesto ...

Čas je vse prehitro mineval in odpravili smo se v sotesko Verena, poimenovano po svetnici Vereni Ravine. Seveda ima ta kraj, prijeten za sprehode, svojo zgodbo, soteska pa se konča z bivališčem samotarja. Dan se je že nagnil proti večeru, čakal pa nas je še vzpon s sedežnico na razgledno turistično točko Weissenstein v gorovju Jura. Kljub lepemu vremenu smo bili zaradi meglice prikrajšani za pogled na Alpe. Pod samim vrhom je turistična kmetija, ki se ukvarja z živinorejo. Tam so nam postregli s tradicionalno švicarsko hrano in njihovim vinom. Po večerji smo

se utrujeni odpravili na kmetijsko šolo Walierhof v Riedholzu. Namestili so nas v dijaškemu domu, vendar je bil ta na naše veliko presenečenje pravo nasprotje tovrstnih ustanov pri nas, seveda v pozitivnem smislu.

Zjutraj smo si po zajtrku ogledali posestvo kmetijske šole in šolski čebelnjak. V njem so tradicionalni švicarski panji, ob njem pa tudi nekaj švicarskih nakladnih panjev. Direktor šole nam je povedal, da imajo tisti, ki čebelarijo s temno nemško čebelo, veliko težav s pohlevno gnilobo, ker ta čebela nima tako razvitih čistilnih lastnosti kot kranjica, zato se nekateri čebelarji precej nagibajo k čebelarjenju s kranjico. V Švici je približno dvakrat več čebelarjev kot v Sloveniji. Povprečno čebelarijo z 10 panji, takšnih, ki imajo 40 panjev ali več, pa je bolj malo. Ob slabih letih pridelajo od 4 do 6 kg medu na panj, ob dobrih pa od 15 do 16 kg na panj. To povprečje je pri čebelarjih, ki prevažajo, občutno večje, saj pridelajo od 30 do 40 kg medu na panj. Večina čebelarjev, to je kar 90 odstotkov, čebelari na mestu, preostali pa svoje čebele prevažajo na paše v druge kraje. To so praviloma čebelarji z večjim številom panjev. Ti prevažajo svoje čebele tudi na posestva, na katera jih vabijo zaradi opravešanja. Ta storitev je plačana od 20 do 40 CHF na panj (1 CHF je približno 155 SIT). So pa pri njih precej višje cene opreme kot pri nas. Tako stane njihov panj brez satnikov 480 CHF, vsak satnik pa še 2,80 CHF. Temu primerne so tudi cene medu. Večino medu prodajo neposredno na domu. Za 1 kg medu je treba odšteti 20 CHF, za pol kilograma pa 12 CHF. V trgovinah je seveda mogoče dobiti tudi cenejši uvoženi med. Na splošno so ljudje zelo domoljubni. Drugače kot pri nas v Švici skoraj na vsaki hiši visi nacionalna zastava. Hiše so lepo urejene z rožami na oknih in balkonih. V treh dneh nisem opazil niti enega grma robide, čeprav smo se po večini vozili po podeželju. Njive so obdelane, opuščeni polji pa ni bilo videti. Kar ni obdelano, popase živina. Skratka, zelo primeren kraj za strokovno ekskurzijo naših kmetov, ki se jim kljub lepim subvencijam nič ne izplača.

V soboto smo si pred kosilom ogledali specializirano čebelarstvo trgovino z vso potrebno opremo za okoliške čebelarje. Ker se tudi Švicarji bojijo ostankov sredstev za zatiranje varoj v vosku, lahko tu dobijo vse potrebno za ster-

Čebelarski svetovalec

Glasilno Čebelarske svetovalne službe ČZS, št.: 8/06 (SČ 9/06)

POPIS ČEBELNJAKOV

Lidija Senič

V začetku julija smo v Čebelarski svetovalni službi prejeli dopis enega od predsednikov čebelarskih društev, v katerem navaja, da pogrša navodila glede popisa čebelnjakov. Zanimalo ga je, kdo je po zakonu dolžan, da prijavi čebelnjak v register, kakšni so postopki prijave, kako čebelnjake odjaviti ter kdo ukrepa zoper tiste čebelarje, ki svojih čebelnjakov še niso registrirali v skladu z Zakonom o živinoreji in Pravilnikom o označevanju čebel. Popis čebelnjakov na območju Republike Slovenije je leta 2004 izvajala Čebelarska zveza Slovenije ob pomoči čebelarskih društev in NVI. Označevalci čebelarskih društev so zato takrat od Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano prejeli navodila, kako izvesti popis čebelnjakov. V tem času je nekaj čebelarjev opustilo čebelarjenje, nekaj jih želi na novo vpisati čebelnjake, dobili smo nove označevalce itd., zato vam za boljše razumevanje, kako postopati, posredujemo naslednje napotke:

Označevalci Čebelarske zveze Slovenije in zaposleni delavci NVI imajo pooblastilo za izvajanje nalog javne službe na področju označevanja čebel. Označevalec dobi obrazce za vpis v register čebelnjakov in tablice pri Čebelarski zvezi Slovenije. Označevalec izroči oz. pošlje čebelarju obrazec za vpis v register čebelnjakov. Čebelar izpolni obrazec in ga vrne označevalcu. Od označevalca prejme tablice za označitev posameznih čebelnjakov. Tablice pritrdi na čebelnjak sam, lahko pa zahteva pomoč označevalca. Označevalec je čebelarju na voljo tudi za pomoč pri izpolnjevanju obrazca ali obravnavi drugih vprašanj v zvezi z označevanjem čebelnjakov. Označevalec obrazce posreduje na Čebelarsko zvezo Slovenijo, le ta pa na Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP).

Ob spremembah dejanskega stanja (na primer postavitev novega čebelnjaka, opustitev čebelarjenja, prodaja ali dedovanje čebelnjaka in podobno) mora čebelar spremembe sporočiti pooblaščenemu

označevalcu v 30 dneh od nastanka spremembe. V primeru opustitve čebelarjenja mora čebelar, ki v enem ali vseh čebelnjakih za stalno opusti čebelarjenje, to čim prej sporočiti označevalcu. Podpisano vlogo oz. izjavo, v kateri navede svoje ime, številko čebelnjaka ali čebelnjakov ter izrazi namero za opustitev čebelarjenja, odda pooblaščenemu označevalcu.

Vpis v register čebelnjakov ne vpliva na članstvo v čebelarskih društvih: **vpis v register čebelnjakov je zakonsko predpisan** (23. in 24. čl. Zakona o živinoreji (Ur. l. RS, št. 18/02, 110/02-ZUreP-1, 110/02-ZGO-1 in ZdZPKG (Uradni list RS, št. 45/2004) ter 2. čl. pravilnika o označevanju čebel (Ur. l. RS, št. 94/2003)) **in je obvezen za vse čebelarje**, vpis v čebelarsko društvo pa je prostovoljen. Če so na vašem območju primeri, da čebelarji niso želeli vpisati čebelnjakov v register čebelnjakov, vam svetujem, da jih opozorite na omenjene predpise. Če ti kljub pozivu še vedno ne bodo želeli vpisati svojih čebelnjakov v register čebelnjakov, ste se dolžni obrniti na MKGP, Sektor za identifikacijo in registracijo živali, ki vodi register čebelnjakov, ali na pristojno inšpekcijo, ki izvaja inšpekcijski nadzor, to je na kmetijskega inšpektorja. Lahko pa podatke o čebelarjih, ki ne želijo vpisati čebelnjakov v register čebelnjakov, sporočite tudi Čebelarski zvezi Slovenije.

Kot sem že omenila, opravlja inšpekcijski nadzor nad izvajanjem določb Zakona o živinoreji in predpisov, izdanih na njegovi podlagi, kmetijski inšpektor. Ta vam lahko poleg ukrepov, določenih s splošnimi predpisi o inšpekcijah, pri opravljanju inšpekcijskega nadzora odredi označitev živali, odpravo pomanjkljivosti in nepravilnosti pri vodenju evidenc, registrov in drugih zbirk podatkov. Z denarno kaznijo od 20.000 do 120.000 tolarjev lahko kaznuje fizično osebo, če ta ne poskrbi za označitev živali ali če jih ne označi na predpisan način.

DEFINICIJA ČEBELARSTVA – mnenje Davčnega urada RS

Tanja Magdič

Zaradi nejasno definirane pojma čebelarstva v novem Zakonu o dohodnini (45.b člen) smo za mnenje glede definicije tega pojma in prodaje čebeljih pridelkov prosili Davčni urad Republike Slovenije. Po mnenju davčnega urada (zapisnik z dne 26. 6. 2006) **čebelarstvo poleg pridobivanja in prodaje medu ter čebeljega voska zajema še prodajo čebeljih družin, rojev in matic ter prodajo preostalih primarnih čebeljih pridelkov: satja, matičnega mlečka, cvetnega prahu, surovega propolisa in čebeljega strupa.**

Pri tej dejavnosti lahko čebelar davčno osnovo ugotavlja bodisi na podlagi pavšalne ocene dohodka, ob upoštevanju normiranih odhodkov, bodisi na podlagi ugotavljanja dejanskih prihodkov in dohodkov.

Pri prodaji izdelkov, ki so pridobljeni s **predelavo čebeljih pridelkov**, so lahko upoštevani normirani odhodki tudi do 70 %, če zavezanec to predelavo opravlja kot **dopolnilno dejavnost na kmetiji**. Kot ena izmed dovoljenih dopolnilnih dejavnosti na kmetiji je v 1. točki prvega odstavka 2. člena Uredbe o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (Ur. l. RS, št. 61/05) in v prvem odstavku

seznama dopolnilnih dejavnosti na kmetiji, ki je priloga te uredbe, navedena "predelava medu in čebeljih izdelkov".

Ta uredba navaja še druge dejavnosti, ki so lahko povezane s čebelarstvom, in sicer:

- pridobivanje žganih in drugih fermentiranih pijač (npr. medice),
- medicinarstvo,
- svečarstvo,
- storitve s kmetijsko in gozdarsko mehanizacijo, opremo in orodji, med katere je lahko uvrščeno tudi storitveno točenje medu drugim čebelarjem,
- prodaja pridelkov in izdelkov z drugih kmetij,
- prodaja drugod predelanih in/ali proizvedenih izdelkov iz lastnih surovin,
- izdelava drugih izdelkov iz lesa, med katere je lahko uvrščena tudi izdelava čebeljih panjev.

Oseba, ki opravlja navedene dejavnosti, lahko davčno osnovo ugotavlja ob upoštevanju normiranih odhodkov ali na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov.

Uradni dopis Davčnega urada RS je v celoti objavljen na spletni strani Čebelarске zveze Slovenije.

Vi sprašujete, mi odgovarjamo

Kaj mora vsebovati račun, če ga izstavlja čebelar, ki ni zavezanec za DDV in prodaja čebelje pridelke?

Po Zakonu o davku na dodano vrednost - ZDDV (Ur. l. RS, št. 21/06 - UPB4), je treba za vsako opravljanje dejavnosti izstaviti račun. Kaj mora račun vsebovati, je odvisno tudi od tega, komu račun izdajamo. Če račun izdajamo končnemu porabniku, fizični osebi in če sami nismo zavezanec za DDV, je dovolj, da na računu navedemo:

- a) datum izdaje,
- b) zaporedno številko, ki omogoča identifikacijo računa,
- c) ime in priimek ter davčno številko in naslov izdajatelja računa,
- č) vrsto blaga in prodajno vrednost brez DDV,

d) na računu pripišemo izjavo: "Nisem zavezanec za DDV".

Če račun izdajamo zavezancu za DDV ali pravni osebi (določba 34. člena ZDDV), moramo na računu navesti še **točen naziv in naslov prejemalec računa ter identifikacijsko številko naročnika oz. kupca za DDV**. Če vam bodo denar nakazali na vaš osebni transakcijski račun, pripišite še številko vašega računa. Računu morate obvezno priložiti kopijo potrdila o registraciji pri Davčnem uradu. Na podlagi tega potrdila odkupovalec (kupec) ve, ali mora pri izplačilu obračunati in odtegniti akontacijo dohodnine!

Spodaj navajamo **primer računa**, če je kupec davčni zavezanec (pravna oseba, s. p.). Če račun izdajate fizični osebi, vam podatkov o kupcu ni treba pisati, spodaj pa navedete samo vrsto blaga, prodajno ceno in vrednost brez DDV.

Janez Novak Celovška cesta 100 1000 Ljubljana Davčna št. 12345678		Račun kraj Ljubljana št. 1 datum 1.6.2006					
Projemnik Medex d.o.o., Linhartova cesta 49a, 1000 Ljubljana Davčna št.* SI 87654321		Datum oddajanja blaga oz. opravljanja storitev* 1.6.2006					
Zap. št.	Vrsta blaga oziroma storitve	Količina	Cena na enoto* (brez DDV)	Vrednost* (brez DDV)	Stopnja	DDV* Znesek	Vrednost z DDV
1	2	3	4	5 (3x4)	6	7 (5x6)	8 (3+7)
1	med	100 kg	1.000,00	100.000,00			100.000,00
2	čebelji vosek	25 kg	200,00	5.000,00			5.000,00
osebni račun: 03139-100012345 nisem zavezanec za DDV							
<i>Janez Novak</i>							
						Prodajna vrednost 105.000,00	
* Ne izpolnjuje določil zavezanca po 35. členu ZDov.						Občr. 5,30	
Poročila pripravljamo						ALEA DZS-6-C ZALUČNISTVO TRGOVIN	

Čebelar je dolžan izdane račune hraniti najmanj deset let po izteku leta, v katerem so bili izdani. O opravljenem prometu poroča pristojnemu davčnemu uradu le, če se je odločil za vodenje knjig ali normirane odhodke. Če se je odločil za ugotavljanje davčne osnove na podlagi pavšala, mu o prodaji ni treba posebej poročati.

NOVI ZAKON O DRUŠTVIH

Tanja Magdič

28. 6. 2006 je začel veljati novi Zakon o društvih (Zdu-1), ki ga je Državni zbor Republike Slovenije sprejel na seji, 30. maja 2006. S tem dnem so prenehali veljati stari Zakon o društvih, Ur. l. RS, št. 60/95 in 49/98, in nekateri podzakonski akti (kateri podzakonski akti prenehajo veljati, določata 59. in 60. člen novega zakona!).

Ena poglobljenih sprememb novega zakona je podrobnejša opredelitev pridobitne dejavnosti v društvih (drugi odst. 3. člena in 25. člen ZDru-1). Tako ni dovoljeno ustanoviti društva, katerega namen je ustvarjanje dobička, ali društva, katerega izključna dejavnost je pridobitna dejavnost, prav tako pa tudi ni dovoljeno delovanje takega društva. Društvo lahko opravlja pridobitno dejavnost pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določa zakon. Pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu in mora biti povezana z namenom in cilji, kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva, dovoljeno pa jo je opravljati le v obsegu, potrebnem za uresničevanje namena in ciljev oz. za opravljanje nepridobitne dejavnosti. Šteje se, da je pridobitna dejavnost povezana z namenom in cilji društva, če lahko neposredno pripomore k uresničevanju namena oziroma ciljev društva, pri čemer prispevek ni izključno v zagota-

vljanju prihodkov društva. Kot dopolnilna dejavnost nepridobitni dejavnosti društva se šteje tista pridobitna dejavnost, ki skupaj z nepridobitno dejavnostjo sestavlja določeno storitev ali dosežek oziroma zagotavlja boljšo pravo osebnih sredstev društva.

Za doseganje namena in ciljev lahko društvo ustanovi gospodarsko družbo ali pa opravljanje pridobitne dejavnosti na podlagi zakupne ali sorodne pogodbe zaupa drugim osebam.

Nekoliko podrobneje novi zakon določa odgovornost za zakonito poslovanje ter obveznosti društva in njegovega zastopnika. Za obveznosti odgovarjata tako društvo z vsem svojim premoženjem kot zastopnik društva s svojim premoženjem do višine oškodovanja društva, ki ga je povzročil s svojim dejanjem. Solidarno in z vsem svojim premoženjem odgovarja tudi fizična oz. pravna oseba do višine premoženjske koristi, ki jo je pridobila z ravnarji odgovornih oseb.

Po novem lahko društvo ustanovijo oziroma se vanj včlanijo tudi pravne osebe. Novi zakon podrobneje opisuje, kaj morajo določiti temeljni akti društva, kdo so organi društva in pod kakšnimi pogoji delujejo. Spremenjene so tudi kazenske določbe. Novost je tudi v

dodanem členu glede računovodstva, finančnega in materialnega poslovanja društva, pri katerem je največja sprememba v tem, da mora društvo, ki je v prejšnjem poslovnem letu preseglo 200 milijonov tolarjev, pred sprejetjem letnega poročila, revidirati svoje računovodske izkaze. Pripravlja se novi računovodski standard.

Novi zakon vsebuje predvsem podrobnejšo in jasno definicijo posameznih členov, večjih novosti, ki bi bile pomembne za čebelarstva, pa ni. Predsednike

društev opozarjam na 57. člen Zakona, ki določa, da morajo društva manjkajoče podatke iz 7. alineje 18. člena (osebno ime, EMŠO, spol, državljanstvo ter naslov stalnega prebivališča zastopnika društva) sporočiti upravni enoti v roku šestih mesecev od uveljavitve zakona, to je do 28. decembra 2006. Najdete ga v Ur. l. RS, št. 61/2006, in na internetni strani:

<http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlid=200661&stevilka=2567>

OBVESTILO

Aprila je Čebelarstva svetovalna služba pripravila dva projekta, in sicer:

- Otroci, spoznajmo čebelo in
- Čebelarski tabor.

Z njima se je ČZS prijavila na Javni razpis za sofinanciranje projektov društev in zvez društev v šolskem letu 2006/2007 ter za izvedbo teh projektov pridobila nepovratna sredstva. Oba sta pomembna predvsem z vidika vzgoje in informiranja mladih o področju čebelarstva.

Projekt **Otroci, spoznajmo čebelo** je namenjen predšolskim otrokom. Na ta način želimo pri otrocih te starostne skupine vzbuditi pozitiven odnos do narave in čebele. Otroke bomo ob pomoči različnih dejavnosti, ki bodo potekale pod vodstvom izkušene vzgojiteljice in ob navzočnosti čebelarja, seznanili s čebelarstvom in pomembnostjo čebele za ohranitev narave. Vključiti nameravamo 15 različnih vrtec (približno. 450 otrok) iz 15 različnih krajev po vsej Sloveniji. Projekt bo potekal tri dni, v vrtcih pa bodo dejavnosti o tej temi potekale še več dni po končanem projektu.

Drugi projekt **Čebelarski tabor** je namenjen učencem osnovnih šol, ki že imajo nekaj čebelarskega predznanja. V okviru tega projekta naj bi poglobili svoje znanje ter prek igre in aktivnega sodelovanja spoznali čebelarstvo in dela v panju. Ob pomoči praktičnih prikazov in z aktivnim sodelovanjem bodo učenci poglobljeno spoznali čebelarstvo in življenje čebel ter se seznanili s pomenom naravnih in kulturne dediščine. Tabor naj bi pripomogel tudi k medsebojnemu spoznavanju in druženju učencev iz vse Slovenije. Enodnevni tabor bomo pripravili v treh krajih po Sloveniji.

Ob tej priložnosti bi se rada zahvalila VSEM, ki so kakor koli pomagali pri pripravi razpisne dokumentacije.

Tanja Magdič

OBVESTILO

Roki, za oddajo vlog na podlagi Uredbe o podpori evidentiranju lastnosti, osnovni odbiri in menjavi čebeljih matic kranjske čebele v letu 2006 (Ur. l., št. 52/2006) so:

- **najpozneje do 8. septembra 2006** mora čebelar izpolnjene obrazce Panjski list in Poročilo pregleda, skupaj s prilogo Vloga za podporo evidentiranju lastnosti ..., predložiti čebelarskemu društvu;
- **najpozneje do 22. septembra 2006** mora čebelarsko društvo vse zbrane in pregledane ter potrjene vloge čebelarjev poslati na Čebelarsko zvezo Slovenije.

Predsednike čebelarskih društev pozivamo, da se ob morebitnih vprašanih obračajo na terenske svetovalce na svojih območjih.

OBVESTILO

Na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani bo od 14.–16. septembra 2006, od 9.30–19. ure potekal Otroški bazar. Na Otroškem bazarju bodo na ogled razstave iz raznih področij in različnih tematskih sklopov, odvijal pa se bo tudi izobraževalni program. V okviru slednjega boste lahko poslušali poučna predavanja na katerem bo sodelovala tudi ČZS, s predavanjem:

Čebelji pridelki – moč narave, Andreja Kandolf, univ. dipl. biol., specialistka za varno hrano pri čebelarski svetovalni službi (sobota, 16. septembra ob 14. uri).

VSTOP NA PRIREDITEV JE PROSTI VABLJENI OTROCI IN ODRASLI

URADNE URE SVETOVALCEV: Andreja Kandolf, specialistka za zagotavljanje varne hrane, uradne ure: tor., sre., pet. od 8.–16. ure, tel. 01 729 61 33, 040 436 514; terenski svetovalci: Vlado Augustin, uradne ure: pon. od 10.–14., tel.: 040 436 516, 07 306 02 36; Jožica Kapun Maršik, uradne ure: pon. od 10.–14. ure, tel. 040 436 517, 02 548 16 39; Tanja Magdič, uradne ure: pon. od 12.–16. ure, tel.: 040 436 513; Radovan Kovačič, uradne ure: sredo od 8.–12. ure, tel.: 040 436 518; Lidija Senič, v.d. vodje ČSS, uradne ure: tor., od 12.–16., sre.: od 8.–14. ure, tel. 040 436 515.

Priporočamo, da terenske svetovalce zaradi morebitne odsotnosti (dopust ali bolniška) pred obiskom pokličete.

ilizacijo voska in izdelavo satnic različnih mer iz manjših količin voska. Tako lahko čebelar 10 kg voska zamenja za satnice. Sledil je ogled novega in zelo lepega čebelnjaka predsednika društva g. Markusa Vogta, zgrajenega letos spomladi. Pri njem smo ostali tudi na kosilu. Popoldne nas je pot peljala v sosednji kanton Emental, znan predvsem po siru. Za te kraje je značilna razgibana gričevnata pokrajina, v kateri je doma predvsem živinoreja. Opozorili so nas na še eno značilnost: na vrhu vsakega hriba je namreč zasajena lipa, ki menda štiti pred strelo. Naš cilj je bil eden izmed večjih čebelarjev v teh krajih, g. Fritz Baumgartner, ki je tudi predsednik združenja čebelarjev prevažalcev. Sprejel nas je na svojem domu in nam razkazal čebelnjak z 28 panji, ki ga ima ob svoji hiši. Povedal je, da skupaj s sinom čebelarita z 200 panji, ki so v zabojnikih nameščeni v različnih krajih. Pohvalil se je, da bo iz panjev, nameščenih v Tesinu, kjer raste tudi kostanj, letos natočil povprečno po 60 kg medu. Povedal nam je, da je začel čebelariti s temno čebelo, zdaj pa se je v celoti preusmeril na kranjico. Ko smo ga vprašali zakaj, je nastel vse dobre lastnosti naše čebele, odločilno pa je bilo to, da je odpornejša na okužbo s pohlevno gnilobo. Prešinila me je misel, da bi to morali slišati tudi tisti naši čebelarji, ki so nasprotovale zaščiti kranjice pri nas in njenemu mešanju z drugimi vrstami. Spomnil sem tudi besed pokojnega prof. Starca, da se namreč Slovenci ne zavedamo, kaj imamo, opozarjal pa je tudi, naj se potrudimo, da bomo to tudi obdržali, in naj si ne želimo drugih pasem in križancev. Švicarski čebelarji od države ne dobivajo nikakršne pomoči, tudi za odmrje čebel zaradi hude gnilobe ne. Da pa bi vendarle pomagali tistim, ki jih doleti ta nadloga, so vzpostavili neke vrste zavarovanje, v katerega vsak čebelar prispeva po 1 CHF za vsako družino. Tako zbran denar porabijo za odškodnino, ta pa je za uničeno prido bitno družino 90 CHF in za rezervno 30 CHF, čebelar pa k temu znesku še sam doda 10 odstotkov. Seveda čebelarstvo za Baumgartnerjeve ni edini vir dohodka. V lasti imajo tudi siramo, v kateri na leto proizvedejo 150 ton sira in za ta namen odkupijo 2 milijona litrov mleka.

Kar nekoliko nenavadno bi bilo, če se ne bi pozanimali, kako Švicarji zatirajo varoe. Odgovor je bil povsod enak: Nobene kemije, samo organske kisline in timol. Zelo za-

nimiva je tudi papirna podloga za jedilni pribor, ki smo jo dobili ob vsakem obroku. Na njej je čebelarstvo predstavljeno kot zanimiv hobi, opisana je čebelja družina, navedeni pa so tudi čebelji pridelki. V trgovini pa je bilo mogoče videti lično embalažo, poslikane pokrove za kozarce, kartonske nosilke, etikete, zaščitne prelepke za kozarce itd. Skratka, skrbni opazovalec je lahko dobil kar nekaj zgledov, ki bi jih bilo vredno posnemati.

Po končanem obisku pri čebelarju smo odšli še na razgledno točko Ahorn, s katere je lep razgled na niže ležeče gričevje, posejano z gorskimi kmetijami. Sledil je še ogled sirame in sirarskega muzeja, v katerem je mogoče videti vso staro opremo za to vrsto dejavnosti, pa tudi prikaz predelave mleka v sir na star način.

Proti večeru smo se vrnili v Solothurn, kjer so nas čakali gostitelji z večerjo. To priložnost smo izrabili za 15-minutno multimedijsko predstavitev semiškega društva in znamenitosti kraja, ki si jih naši gostitelji niso utegnili ogledati med lanskim obiskom. Izmenjali smo si darila in se zavrteli ob zvokih tradicionalne švicarske glasbe. Seveda ob tem ni manjkal naš ljudski godec in čebelar Martin Pečavar, in kot bi mignil, je nastal ubran mednarodni ansambel. Prijetno druženje se je zavleklo pozno v noč.

Naslednje jutro po zajtrku smo se morali posloviti. Preden smo v avtobusu zasedli svoja mesta, se je marsikomu nehote utnila tudi kakšna solza, ki je pričala, kako pristen prijateljski odnos se je stkal med nami. In kaj je bilo tako posebnega pri tem obisku? Medse so nas sprejeli ljudje, ki smo jih po večini videli prvič. Niso nam nastanili v dragih hotelih, temveč so nam omogočili udobno bivanje po naši meri. Skrbeli so za nas, nas vodili po turističnih znamenitostih, nam odprli svoje domove. Tako smo lahko neposredno spoznali preproste ljudi in njihov način življenja na podeželju, kjer živijo. Tisti, ki jim ni mar za blišč mondenih središč, so lahko začutili vsakdanji utrip življenja v kraju, kjer smo bivali.

Največje zasluge za uspešno izvedeno ekskurzijo imata brez dvoma član našega društva Drago Satošek in njegova žena Olga, ki sta nam nesebično omogočila to poučno ekskurzijo. Preostali člani ČD Semič se jima najlepše zahvaljujemo za ves njihov trud.

Sprejem pri predsedniku združenja švicarskih čebelarjev prevažalcev g. Fritz Baumgartnerju (drugi iz leve).

Na policah čebelarje trgovine so med drugim na voljo različne etikete in barviti pokrovi za kozarce, vse prirejeno za individualno prodajo.

Predstavnikom čebelarjev gostiteljev smo se za požitvalnost in trud zahvalili s priložnostnimi darili.

Strokovni izlet ob 130-letnici obstoja Čebelarškega društva "Henrik Peternel" Celje

Trajče Nikoloski

Kot je že dolga leta v navadi, je Čebelarško društvo Henrik Peternel tudi to leto, ob 130-letnici svojega obstoja, organiziralo strokovno ekskurzijo, tokrat na Primorsko.

Na prvi jutranji kavici in malici smo se ustavili v gostilni pri Turku v Hotedrščici nad Logatcem. Ta je v stavbi iz leta 1748 in ima stoletno tradicijo. Prek Idrije in Tolmina smo nato prispeli v Kobarid, kjer sta nas pričakala čebelarška mojstra Marija Sivec in Dušan Žunko in nas peljala na njuno domačijo v vasi Sožid, kjer sta nam predstavila svoje čebelarstvo. Ukvarjata se s proizvodnjo in prodajo čebeljih družin, z vzrejo matic in za konjiček tudi s slikanjem na steklo.

Avtobus s 50 čebelarji je odpeljal na prvo stajališče (čebelarita namreč na več stajališčih), na katerem čebelarita. Živita ob meji z Italijo in v dolini Bavšice imata približno 250 do 300 čebeljih družin. Oba čebelarita sta nam zelo vneto pripovedovala (ob sendvičih in osvežitni pijači) o svojih čebelarskih izkušnjah, ki sta si jih pridobila v 12 letih

čebelarjenja v tako skrajnih razmerah, kot vladajo v Bavski dolini. Nekateri čebelarji smo obiskali cerkvico Svetih treh kraljev iz leta 1710, ki stoji v bližini njunega doma. Ko smo se od njiju poslovili, smo se odpravili na ogled Muzeja prve svetovne vojne v Kobaridu.

O tem muzeju nima smisla izgubljati besed. Med drugim je bil razglašen tudi za evropski muzej leta. Po ogledu muzeja smo se počasi odpravili na kosilo v Jelkin hram v Drežnico, postavljeno pod mogočnim, čudovitim Krom v objemu Triglavskega narodnega parka. Po obilnem kosilu smo si ogledali še veliko vaško cerkev in okolico ter dolino s smaragdno Sočo.

Na poti domov je bilo razpoloženje čebelarjev na vrhuncu, saj so bili polni vtisov o doživetjih tega dneva. Na koncu smo si zaželeli še: Naj med!

Zapis je pripravil po čebelarskem stažu najmlajši član Čebelarškega društva "Henrik Peternel" iz Celja.

Na čebelnjaku v Sožidu.

Dušan Žunko pri pregledu plemenilčkov.

(Foto: T. N.)

Obisk koroških čebelarjev in kmetov v Savinjski dolini

Navdušeni nad lepotami in prijaznostjo

Marija Lebar

V soboto, 8. julija 2006, so predstavnike Čebelarške zveze SA-ŠA obiskali čebelarji in kmetje iz Avstrije. Ekskurzijo sta organizirala Katoliški dom prosvete iz Tinj v Avstriji in tamkajšnja Kmečka izobraževalna skupnost. Poleg kolegov čebelarjev so Korošci obiskali še nekatere znamenitosti Zgornje Savinjske doline.

Ekskurzijo sta vodila Anton Krušič in Vida Obid, ki je sodelavka Kmečke izobraževalne skupnosti in Katoliškega prosvetnega doma v Tinjah. Ti programi so delno financirani tudi iz sredstev evropskega programa Interreg III A.

Večina obiskovalcev, doma iz Tinj in Bilčovca, je bila pri nas prvič, vsi pa so bili zelo navdušeni nad lepotami Zgornje Savinjske in Zadrecke doline ter gostoljubnostjo čebelarjev.

Po ogledu Muzeja lesarstva v Nazarjah so se ustavili pri članih Čebelarškega društva Kokarje, točneje pri Francu Žehlju, gospodarju kmetije Zernik v Pustem Polju. Tam so jih gostitelji pričakali s pravo zgornjesavinjsko dobrodoščilo, pri kateri ni manjkalo niti suhega želodca, niti jabolčnika in niti veselih melodij izpod

prstov mladega harmonikarja. Podpredsednik Čebelarke zveze Slovenije in predsednik Čebelarke zveze SA-ŠA Marko Purnat je goste pozdravil v imenu slovenskih čebelarjev in na kratko orisal način čebelarjenja pri nas. Gostje so bili izjemno presenečeni nad tem, kako dobro je v Sloveniji urejeno zdravstveno varstvo čebel, saj imajo čebelarji na voljo kar sedem veterinarjev in nekaj kmetijskih svetovalcev s področja čebelarjenja, česa podobnega pa pri njih ni. Tudi na avstrijskem Koroskem čebela-

Sprejem koroskih čebelarjev pri g. Francu Žebliju.

rijo s kranjsko sivko, kot to zahtevajo avstrijski predpisi, vendar se dogajajo tudi zlorabe, zato se pojavlja mešanje pasme.

Po obiskih pri čebelarjih so si gostje ogledali še katedralo in muzej v Gornjem Gradu ter park cvetja Mozirski gaj. Polni lepih vtisov, o katerih so govorili ob slovesu, so se proti večeru vrnili na svoje domove.

Iz društvenega življenja

Po tridesetih letih združitve in preimenovanje

Marija Lebar

Za člane Zgornjesavinjske čebelarke zveze Mozirje je bil petek, 3. marca, velik dan. Po tridesetih letih delovanja so sprejeli sklep o preimenovanju zveze v Čebelarstvo zvezo savinjsko-saleškega območja ali krajše ČZ SA-ŠA. Pristopne dokumente je podpisalo dvanajst društev ter s tem sklenilo pogovore in priprave na združitve v enotno zvezo.

Predstavniki društev, ki so bila združena v dozdajšnji zvezi, so poslušali poročila o delovanju in finančnem stanju zveze in jih potrdili. Po predlagani in potrjeni razrešnici organom zveze so sprejeli sklep o preimenovanju v Čebelarstvo zvezo savinjsko-saleškega območja SA-ŠA. V zvezo so se povezala vsa društva nekdanje zveze, pridružila pa so se še šaleška društva Mlinšek iz Velenja, Apis iz Velenja, Vinska Gora, Ravne pri Šoštanju in Šmartno ob Paki.

Delegati so sprejeli pravila delovanja zveze in podpisali pogodbe o združitvi v ČZ SA-ŠA, potem pa so volili organe na novo nastale zveze. Za predsednika je bil izvoljen Marko Purnat iz Mozirja, za podpredsednika pa Edvard Stropnik iz Velenja. Pravila namreč pravijo, da naj

bosta predsednik in podpredsednik iz različnih delov regije. Upravni odbor sestavljajo predsedniki posameznih društev. S tem sta vsem članom enakopravno zagotovljena tako informiranost kot možnost vpliva na delo zveze.

ČZ SA-ŠA je bila ustanovljena zato, da bi predstavljala svoje člane in zastopala njihove interese. "Le če bomo združeni in složni, nas bo slišati tudi zunaj naših društev. Naš namen je biti suveren sogovornik vsem organom, ki odločajo o našem delovanju in naši prihodnosti, žal, pogosto brez nas," je dejal Marko Purnat in dodal:

"Namen in cilji te zveze so: povezovanje čebelarških društev in uresničevanje skupnih interesov, aktivno sodelovanje pri oblikovanju strateškega razvoja čebelarstva ter pri pripravi in izvajanju politike ČZ Slovenije ter aktivno sodelovanje med našimi člani in zagotavljanje strokovne pomoči, spodbujanje čebelarjenja s pasemsko čisto, donosno in zdravo kranjsko čebelo, sodelovanje pri preprečevanju in zdravljenju bolezni in zajedavcev, z organiziranim izobraževanjem krepite strokovnost članov, pridobivati podmladek, spodbujati zanimanje občanov za čebele, sodelovati pri načrtovanju kmetijske politike, ohr-

Marko Purnat (levo) je postal prvi predsednik ČZ SA-ŠA

njanju zdravega okolja in utrjevanju vezi med prebivalci obeh dolin."

Prejšnja zveza je stela 186 članov, pridružilo se jim jih je še 172. Načrt dela, ki so ga sprejeli, obsega štiri osrednje točke, in sicer organizacijsko gospodarske zadeve, izobraževalno dejavnost, zdravstveno varstvo čebel in tehnologijo čebelarjenja.

Da je njihova usmeritev pravilna, so v svojih govorih potrdili tako poslanec v državnem zboru in čebelar Jakob

Presečnik kot župani. Izrazili so zadovoljstvo, da so se čebelarji združili na svojo lastno pobudo, torej brez vpletanja politike. Hkrati so se zavezali pomagati po svojih močeh. Prvi konkretni projekt naj bi bil že letos znova obujen čebelarski praznik v Gornjem Gradu. Kot je povedal župan Toni Rifelj, je bil ta praznik dolgo časa odlična priložnost za promocijo čebelarstva, a je počasi zamrl. Letos naj bi potekal dva dneva. Prizadevanja čebelarjev pa sta pohvalila tako luški župan Ciril Rosc kot velenjski župan Srečko Meh.

V imenu Čebelarске zveze Slovenije je zborovalce pozdravila Lidija Senič. Tudi ona je izrazila prepričanje o nujnosti takšnega združevanja ter dodala, da se veseli sodelovanja z novo zvezo.

Iz besed vseh govornikov je bilo razbrati optimizem in gotovost, da bo nova zveza prispevala veliko dobrega in tako olajšala zdajšnji težaven položaj čebelarstva, ki ga poleg zastrupljanja okolja in čebeljih boleznih pesti še nedorečena davčna zakonodaja. Po njihovih besedah zdaj že potekajo dogovori o davčnih predpisih na področju čebelarstva, predvsem o tem, kako jih prilagoditi preostalim članicam Evropske unije in kako zagotoviti, da bodo prijaznejša do pridelovalcev medu.

Sto let delovanja Čebelarskega društva Vrhnika

Proslava in razstava ob velikem jubileju

Kristijan Hrastar

Čebelarsko društvo Vrhnika je ob stoletnici svojega delovanja v začetku julija letos v Cankarjevem domu na Vrhniki pripravilo razstavo o zgodovini društva in čebelarstva na območju občine, visoki jubilej pa je zaznamovalo tudi s kulturnim programom in podelitvijo priznanj pri Ribiškem domu v Sinji Gorici.

Predsednik društva Slavko Keršmanc je udeležencem slovesnosti predstavil zgodovino društva, župan občine Vrhnika dr. Marjan Rihar pa je zbranim dejal, da moramo naravo sicer ohranjati vsi, hkrati pa je še posebej povabil čebelarje, naj ekološko zavest posredujejo mlajšim

rodovom. Podpredsednik Čebelarске zveze Slovenije Franc Šivic je dejal, da so se društva v preteklosti imenovala družine in za marsikoga so bile res kot druga družina. Predsedniku čebelarskega društva je ob jubileju izročil najvišje odlikovanje Čebelarске zveze Slovenije – odličje Antona Janše I. stopnje.

Kot je dejal predsednik društva Slavko Keršmanc, so člani ponosni na svoje prednike, ki so ustanovili društvo. Vrhniki čebelarji so bili namreč med najnaprednejšimi čebelarji na Slovenskem in to tradicijo skušajo člani ohranjati tudi naprej. "Še naprej bomo skušali delovati v

Slavosni govor predsednika Slavka Keršmanca.

Franc Šivic je predal društvu odličje AJ I. stopnje

Župan Vrhnike dr. Marjan Rihar izroča darilo predsedniku društva Vrhnika. (Vse slike: Markelj)

dobro vseh članov in narave v občini. Čebele so namreč indikatorji zdravega in čistega okolja, saj če čebele umrejo zaradi zastrupitve, je to velika nevarnost tudi za ljudi. Čebelarji zato pridelujemo zdrave in kakovostne čebelje pridelke brez vsakršnih dodatkov in take lahko kupijo tudi naši porabniki.

“Takule smo čebelarji, pa kmetoval ... umes pa rasi,” se spominja Franciška Zalaznik, hči pokojnega velečebelarja Franca Marklja, ki se je z družino iz Železnikov priselil na Vrhniko. S seboj so pripeljali tudi nekaj kranjčev s čebelami. Vsi otroci so pomagali pri čebelarjenju in kmalu so imeli skoraj 300 panjev čebel.

Na Vrhniki je oče Markelj navezal stike z drugimi čebelarji in kmalu se je porodila pobuda za ustanovitev podružnice Slovenskega čebelarskega društva Ljubljana na Vrhniki. In tako so se vrhniški čebelarji 11. februarja 1906 zbrali v gostilni pri Jurcu. Za začetek so poslušali predavanji tajnika ljubljanskega društva Avgusta Bukovca o različnih nepravilnostih pri čebelarjenju ter o prednostih čebelarjenja v panju s premičnim satjem. Nekaj udeležencev se je takoj odločilo, da preizkusijo ta novi način.

V čebelarsko podružnico se je vpisalo 26 članov. Za predsednika so izvolili Franca Furlana, tajnik je postal Hinko Rudel, blagajnik Valentin Košmrlj, odbornika pa Franc Markelj in Mihael Jerina. Za izobraževanje svojega članstva so v naslednjih letih skrbeli s predavanji o različnih temah, začeli so uvajati AŽ-panje, kupovali orodje, stiskalnice za izdelavo satnic, čebelarski voz itd. Kljub temu se je začetno navdušenje čebelarjev počasi ohlajalo, k temu pa so veliko pripomogle slabe letine. Ker zaradi nezanimanja ni bilo mogoče izvesti niti občnega zбора, je predsednik javno pozval čebelarje, naj se zganajo, če nočejo, da podružnica ne bo propadla. Zaradi pasišč je izbruhnilo tudi nekaj sporov z ljubljan-

Priprava voza za razstavo.

Franciška Zalaznik (v sredini) hči velečebelarja Marklja na razstavi. (Foto: B. Grom)

skim društvom. V tridesetih letih prejšnjega stoletja se je število članov precej povečalo, sploh pa med drugo svetovno vojno, ker so sladkor za čebele dobivali le organizirani čebelarji.

Po vojni se je podružnica preimenovala v čebelarsko družino, ta pa se je leta 1964 skupaj s Čebelarsko družino Borovnica združila v Čebelarsko društvo Vrhnika. Za podmladek so poskrbeli s čebelarskim krožkom, ki na osnovni šoli deluje že od leta 1960. Skušali so ustanoviti tudi svojo plemenitno postajo. Veliko dela je bilo z organizacijo prevozov čebel na bolj oddaljena pasišča, na katera so čebele nekoč prevažali z vozovi, pozneje pa s tovornjaki in posebnimi vlaki. Nemalo težav in izgub so povzročile tudi različne bolezni, ki večkrat zdesetkajo čebelje družine.

Čebelarjenje danes

Na Vrhniki je čebelarjenje zdaj zelo dobro razvito. Registriranih je 93 čebelarjev, ki imajo nekaj manj kot dva tisoč čebeljih družin. Čebelarji povprečno vzrejujejo po 21 družin. Po številu čebelarjev na tisoč prebivalcev za približno 40 odstotkov presegajo državno povprečje, po številu čebeljih družin na km² površine pa kar za 85 odstotkov.

Uspešen zaključek čebelarskega izobraževanja

Trajče Nikoloski

Program usposabljanja čebelarjev v letu 2005/2006 je bil pripravljen na podlagi Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih od 2005 do 2007 in uredbe o izvajanju Programa ukrepov na področju čebelarstva v RS v letih od 2005 do 2007. Usposabljanje po tem programu je za čebelarje, ki so registrirani v skladu s predpisom o registraciji čebelnjakov, brezplačno. Temu primerno je bila velika tudi udeležba čebelarjev celjske regije.

Po programu letnega usposabljanja čebelarjev v letu 2005/2006 je to potekalo v organizaciji ČZS na

Udeleženci praktičnega usposabljanja na Prevaljah. (Foto: T. N.)

Čebelarski mojster Franc Panker je vodil usposabljanje.

Vrtnarski šoli v Celju na različnih področjih, ki so si jih čebelarji izbrali sami. Koordinator usposabljanja je bil Trajče Nikoloski.

Poleg tega je potekal tudi seminar o varozi, ki so se ga udeležili številni čebelarji. V letih 2005 in 2006 se je izobraževanja udeležilo in ga tudi uspešno končalo več kot 450 čebelark in čebelarjev celjske regije. Vsi seminarji so potekali na Vrtnarski šoli Celje.

Za sklep zadnje teme izobraževanja smo si izbrali čebelarstvo učno in razvojno središče Koroške na Tolstem vrhu pri Ravnah na Koroškem. Pod vodstvom čebelarskega mojstra g. Pankerja in strokovnega sodelavca ČZS g. Grebenška je to zadnje predavanje skupaj s praktičnimi vajami trajalo skoraj ves dan. V pogovorih med člani skupine smo ugotovili, da je bil tako teoretični kot praktični del izobraževanja za vse udeležence zelo koristen. Usposabljanje je bilo zasnovano tako, da je vsak udeleženec našel tisto, kar ga zanima, in da smo se veliko tudi naučili. Med odmorom so nam na turistični kmetiji "Anjžek" pripravili malico.

NOVA Stalna komisija UO ČZS za alternativne opraeševalce

Janez Grad

1. Sekcija ljubiteljev in rejcev čmrljev

Leta 1997 je bila pri Stalni komisiji UO ČZS za tehnologijo čebelarjenja, katere predsednik je bil g. Marjan Debelak, ustanovljena Sekcija ljubiteljev in rejcev čmrljev (v nadaljevanju sekcija), za njenega vodjo pa je bil imenovan dr. Janez Grad. Njena ustanovitev je bila posledica skrbi za ohranitev čmrljev, ki jih zelo ogroža sodobno kmetovanje v nekaterih delih Slovenije, predvsem na ravninskih območjih. Poleg temeljnih nalog, ki so obsegale vse vidike ohranjanja čmrljev v Sloveniji, je sekcija opravljala tudi pomembne občasne naloge, povezane s pomembnimi dogodki v okviru ČZS. Takšni sta bili na primer organizacija in izvedba delavnice o čmrljih v okviru svetovnega čebelarskega kongresa Apimondia 2003 in postavitve čmrljaka pri ČCS na Brdu pri Lukovici.

Z leti je sekcija širila svojo dejavnost in v področje svojega zanimanja vključila tudi problematiko divjih čebel oziroma čebel samotark. Nekateri člani sekcije so skrbeli za ohranjanje in razvoj tovrstnih čebelic, to pa je opaziti tudi v čmrljaku pri ČCS na Brdu.

Področje dela sekcije se je običajno razlikovalo od področij dela drugih sekcij v okviru Komisije za tehnologijo čebelarjenja. Zaradi tega je bila v okviru dela te komisije nekaj posebnega, to pa je sčasoma

Po končanem uradnem delu smo se pod vodstvom Marjete in Danila Sušnika odpravili še na ogled lepot Koroške.

Najprej smo obiskali prodajno skladišče čebelarskega repromateriala na Prevaljah, ki ga vodita Marjeta in Danilo Sušnik. Tam so čebelarji nekaj tudi kupili in po kratkotrajnem ogledu smo se odpravili k Povhovemu mlinu na Šentanelski reki. Kmetija Povh, ki se imenuje po gozdnem glodalcu polhu, je bila v k. o. Dolga Brada prvič omenjena na začetku 19. stoletja. Na posestvu stoji mlin, ki je bil prvič omenjen 1845 in je obratoval vse do leta 1950. Mlinska kolesa so se povsem ustavila šele pred dvema desetletjema. Mlin je zdaj obnovljen in lastniki obiskovalcem lahko pokažejo, kako poteka mletje žita. Po ogledu smo se ustavili še na višinski turistični kmetiji, da smo se osvežili in se dogovorili za prihodnje srečanje, potem pa smo se odpravili proti svojim domovom in svojim čebelam.

Naj med!

sprožilo vprašanje o primernosti njenega delovanja v tem okviru in pobudo za ustanovitev Stalne komisije UO ČZS za alternativne opraeševalce. Sekcija je na seji, ki je bila 6. 10. 2005, sprejela sklep, da bo na ČZS naslovila prošnjo za ustanovitev **Stalne komisije UO ČZS za alternativne opraeševalce** (v nadaljevanju **komisije**), pa tudi predlog Poslovnika o delu komisije, kot je bil obravnavan na tej seji. Tajnik ČZS g. Anton Tomec je v dopisu z naslovom "Imenovanje stalne komisije upravnega odbora ČZS za alternativne opraeševalce" z dne 23. 11. 2005, št. dopisa 757/2005, in naslovljenem na g. dr. Janeza Grada, Petelinje 16, 1262 Dolso, sporočil, da je upravni odbor ČZS v skladu z določili 25. člena Pravil ČZS na svoji 8. redni seji, ki je bila 18. 11. 2005, sprejel

Sklep št. 127: Upravni odbor Čebelarske zveze Slovenije imenuje Stalno komisijo UO ČZS za alternativne opraeševalce in za njenega predsednika dr. Janeza Grada.

Hkrati je g. tajnik zaprosil za pisni predlog za štiri člane komisije, ki bi bili to nalogo pripravljati opravljati, ter opozoril, da bo treba sklicati konstitutivno sejo, na kateri bodo člani komisije sprejeli poslovnik svoje- ga dela in program dela za leto 2006. UO ČZS je na svoji 9. redni seji, ki je bila 10. 3. 2006, za **stalne člane Stalne komisije UO ČZS za alternativne**

opraščevalce imenoval: za predsednika dr. Janeza Grada, za pa člane pa dr. Andreja Gogalo, g. Petra Kozmusa, go. Marico Repe, g. Alojza Strmoleta, inž. Jožeta Tršarja (vir: Poročilo z devete redne seje UO ČZS).

2. Stalna komisija UO ČZS za alternativne opraščevalce

Prva oz. konstitutivna seja komisije je bila v četrtek, 8. junija 2006, v prostorih ČČS na Brdu pri Lukovici. Udeležili so se je naslednji ustanovni člani komisije:

dr. Andrej Gogala, dr. Janez Grad, Aljaž Jenič, dr. Ivan Kos, Peter Kozmus, Gorazd Maršič, Jurij Nabergoj, Jože Pavlič, Marica Repe, Metka Roblek, Boštjan Roblek, Alojz Strmole in Jože Tršar. Odsotnost so opravičili člani: Evgen Benedik, Marjan Debelak, Franc Dobovšek, Vinko Krašna, Bogdan Opara in Ivo Zadražnik.

V okviru točke dnevnega reda "Organiziranost in delovanje komisije ter prenehanje delovanja Sekcije ljubiteljev in rejcev čmrljev" so navzoči obravnavali predlog poslovnika komisije, kakršen je bil kot priloga prošnje 6. 10. 2005 posredovan ČZS. Po temeljiti razpravi je bil ta sprejet kot poslovnik komisije, s tem da se prvi stavek 4. člena poslovnika zdaj glasi: "Komisija zaradi širokega področja dejavnosti na ožjih področjih čmrljev in čebel samotark lahko ustanovi sekciji ljubiteljev čmrljev in ljubiteljev čebel samotark." Po sprejetju poslovnika so člani komisije sprejeli sklep o prenehanju dela in ukinitvi Sekcije ljubiteljev in rejcev čmrljev pri ČZS.

V skladu z 2. členom poslovnika opravlja komisija predvsem naslednje naloge na področju alternativnih opraščevalcev – čmrljev, čebel samotark in drugih (v nadaljevanju opraščevalci):

- na vseh območjih Slovenije spremlja in opazuje dogajanje v naravi: vrste opraščevalcev, njihove življenjske navade, razširjenost, zaščito, pomoč, skrb za obstoj;
- obveščanje in s tem ozaveščanje širše javnosti: šole, časopisi, strokovne revije, TV, radio, internetna sporočila, publikacije ...;
- razvojna in raziskovalna dejavnost: tehnologija gojenja opraščevalcev (bivalno okolje, panji, prehranjevanje, razmnoževanje, prezimovanje), opraščevanje rastlin, razširjenost opraščevalcev v Sloveniji – tudi v okviru projektov, ki jih bodo razpisala posamezna ministrstva in različni skladi;
- mednarodno sodelovanje (predavanja, predstavitve, delavnice, publikacije ...);
- gojenje opraščevalcev za izobraževanje ljubiteljev in hkrati za njihovo ohranitev;

- vzdrževanje čmrljaka pri ČČS na Brdu pri Lukovici in skrb za opraščevalce v njem;
- občasne naloge, povezane z aktivnostmi in pomembnimi dogodki v okviru ČZS.

V skladu s 5. členom poslovnika komisija za zgoraj našete naloge oziroma dejavnosti pridobiva sredstva iz drugih virov, kot so donacije, prispevki članov komisije in drugih oblik pomoči ter dodatna finančna sredstva za svoje uspešno delovanje (zunaj dogovorjenega obsega materialnih stroškov, opredeljenega v letnem finančnem načrtu ČZS).

3. Delo sekcije in komisije v letih 2005 in 2006

V letu 2005 je sekcija oz. komisija poleg drugega opravila naslednje naloge in dela:

- obnovila je čmrljak (prepleskala zunanost) na Brdu pri Lukovici in vzdrževala njegovo okolico,
- opredelila je izhodišča za ustanovitev komisije za alternativne opraščevalce,
- pripravila referat z naslovom ČMRLJI V SLOVENIJI (avtorji: Janez Grad, Aljaž Jenič in Peter Kozmus) za Zbornik referatov na XXVIII. državnem čebelarstem seminarju, Celje 2005 (uredil Janez Mihelič). – Lukovica: Čebelarstva zveza Slovenije, 2005, str. 34–39, ISBN 961-6516-06-X,
- sodelovala pri oblikovanju knjige pisatelja Ivana Sivca LJUBEZEN ZA ENO POLETJE (romantična zgodba o prvi ljubezni med najstnico Tino in velikim raziskovalcem čmrljev); spremna beseda Janez Grad. Ljubljana, Karantanija, 2005, Zbirka Srečna družina, ISBN 961-226-705-7,
- v imenu komisije se je Peter Kozmus udeležil Apimondie 2005 na Irskem,
- nadaljevala delo pri raziskovalnem projektu (P. Kozmus) in
- nadaljevala raziskovalno delo v okviru magistrerja (A. Jenič).

- V letu 2006 je opravila naslednje naloge in dela:
- vzdrževala čmrljak in okolico (J. Grad z ženo); zaradi bolezni se nismo mogli udeležiti akcije čiščenja okolice ČČS, ki jo je organiziralo ČD Lukovica,
 - pripravila dve predavanji o čmrljih in slikovni prikaz teh žuželk v Rotary klubu v Ljubljani, 22. 3. 2006, in v Društvu univerzitetnih profesorjev Univerze v Ljubljani, 13. 4. 2006 (predavatelj obakrat J. Grad),
 - 27. 5. 2006 je organizirala (organizator g. Bogdan Opara), vendar zaradi premajhnega zanimanja ni realizirala izleta v Park Škocjanske jame,
 - 8. 6. 2006 je pripravila konstitutivno sejo komisije za alternativne opraščevalce,

- v okviru konstitutivne seje komisije je imel Aljaž Jenič predavanje z naslovom "Čmrliji v gozdu" (raziskava v okviru njegovega magistrskega dela) s slikovnim prikazom,
- za ČD BRITOF - PREDOSLJE je 17. 6. 2006 organizirala pogovor, slikovno predstavitev in ogled čmrlička J. Grada v Petelinjah.

V nadaljevanju bo delo potekalo predvsem na individualni ravni, v skladu z ambicijami posameznikov. Skupna druženja (po želji) bodo potekala na ČCS vsako prvo soboto v mesecu ob 11. uri, drugo letošnje srečanje komisije pa bo drugi četrtek v oktobru ob 16. uri v prostorih ČCS.

Evropski poslanec na obisku pri čebelarju iz ČD Zgornja Kungota

Sredi lepega pomladanskega popoldneva je čebelarja Srečka Točaja iz Zgornje Kungote obiskal evropski poslanec, nekdanji predsednik ČZS in vdan čebelar g. Lojze Peterle.

Nadvse skrben odnos do čebel, pridelava kakovostnih čebeljih pridelkov ter izjemna zavzetost za neokrnjeno naravo, je le nekaj odlik čebelarjev ČD Zgornja Kungota.

Ne skrivamo zadovoljstva ob dejstvu, da se je g. Peterle odzval povabilu g. Točaja in obiskal čebelarja, ki že vrsto let vsako urico svojega prostega časa namenja skrbi za svoje čebelice.

G. Peterletu se iskreno zahvaljujemo za veliko spodbudo čebelarjem v našem kraju in si želimo, da nas še kdaj obišče.

Naj med!

*Predsednik ČD Zg. Kungota
Branko Kapun*

G. Lojze Peterle na obisku v Zgornji Kungoti.

Zvedavi mladi čebelarji

Na osnovni šoli Blagovna v občini Šentjur je letos februarja začel delovati čebelarški krožek, katerega mentor je Andrej Jernej. Krožek je že v prvem letu deloval zelo

Mentor Andrej Jernej z krožkarjem Jurijem Jazbecem z OŠ Blagovna.

uspešno. Dve ekipi sta se že letos udeležili državnega tekmovanja mladih čebelarjev v Slovenski Bistrici v nižji skupini in obe osvojili srebrno priznanje. Eden od mladih čebelarjev je tudi Jurij Jazbec iz Zlateč, ki ga je za čebelarjenje navdušil oče. Z veseljem si obleče belo čebelarško zaščitno obleko in se z njo pokaže na kakšni od prireditvev ali razstav. Nastopil je tudi na jurjevanju v Kulturnem domu v Šentjurju, kjer so čebelarji člani ČD Šentjur, ČD Ponikva, ČD Slivnica, ČD Planina, ČD Dobje, ČD Dramlje in DČ Blagovna pripravili čebelarško razstavo.

Andrej Jernej, mentor in čebelarški mojster, je o rekordnem odzivu mladih za vpis v krožek povedal: "Nad zanimanjem mladih za obisk krožka sem bil tudi sam izjemno presenečen, saj to šolo obiskuje približno petdeset učencev, v krožek pa je zdaj vpisanih več kot trideset, kar je lepo število in verjetno rekordno glede na število učencev v šoli. Na začetku so se vpisali skoraj vsi učenci, a jih je nekaj potem prenehalo obiskovati krožek. Vsi seveda ne bodo postali čebelarji, nekaj pa jih ima za to vse pogoje.

Nekateri imajo doma prazne čebelnjake v katerih so čebelarili njihovi očetje, bratje ali strici ali stari starši. Posledica tega, da so opustili čebelarjenje pa je, da sadno drevje ni oprášeno in zato je tudi precej manj plodov in še ti so nekakovostni.

To so opazili že imetniki sadovnjakov na našem

območju in zato imajo interes, da se mladi usposobijo za čebelarje. Če čebelarjev ne bi bilo, bi to gotovo negativno vplivalo na pridelavo sadja, zato moramo v naše vrste pritegniti čim več mladih čebelarjev."

JM

Obvestila

Čebelarstva zveza društev Pomurja
Lendavska 3, Rakičan
9000 Murska Sobota

OCENJEVANJE MEDU V POMURJU

Spoštovane čebelarke, spoštovani čebelarji!

Vabimo vas, da se tudi letos udeležite ocenjevanja medu, ki ga bo organizirala Čebelarstva zveza društev Pomurja.

Na tokrat že sedmo ocenjevanje so poleg slovenskih čebelarjev vabljeni tudi čebelarji sosednjih držav, to je čebelarji iz Hrvaške, Madžarske in Avstrije.

Vzorci medu bomo zbirali v tajništvu območne enote Nacionalnega veterinarskega inštituta v Murski Soboti, in sicer od torka, 12. septembra 2006, do vključno petka, 15. septembra 2006, od 8. do 12. ure. Za analizo posameznega vzorca medu je treba plačati 2500 SIT. (Telefonska št. za dodatne informacije: 02 5211991 ali GSM: 031 622 730).

Ocenjevanje bo potekalo na državni ravni, med bo ocenjevala državna komisija.

Priprava vzorca za ocenjevanje

Po pravilniku o ocenjevanju medu, ki ga je UO ČZS sprejel 15. 3. 2003, lahko pri ocenjevanju medu sodeluje vsak organiziran čebelar ali polnilc medu.

Na etiketi vsakega vzorca medu morajo biti zapisani vrsta medu, lot (oznaka serije) ter ime in naslov čebelarja, za polnilca pa ime in naslov polnilnice. Vzorci medu morajo biti v steklenih kozarcih s prostornino 370 ml, Ø 66 mm, ter zaprti z novimi kovinskimi pokrovi. Za vsak vzorec sta potrebna dva takšna kozarca.

Ob oddaji medu mora čebelar podpisati izjavo, v kateri navaja, da je med slovenskega porekla (čebelarji iz tujine navedejo pašni okoliš v matični državi), da je med higiensko neoporečen, da ne vsebuje antibiotikov ali ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj ter da je čebelar upošteval smernice dobre čebelarje prakse. Med ne sme biti starejši od enega leta. Izjava za državno ocenjevanje mora vsebovati tudi zagotovilo, da ima čebelar v zalogi najmanj 100 kg posamezne vrste medu, ki ga je poslal v ocenjevanje.

Ocenjevanje medu bo 19. septembra 2006 v prostorih Srednje kmetijske šole v Rakičanu.

O slovesni podelitvi priznanj bodo vsi udeleženci obveščeni naknadno.

Čebelarški pozdrav!

Strokovna delavka NVI
Lidija Matavž, dr. vet. med

Predsednik ČZDP
dr. Stanko Kapun

VABILO NA "MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDU SEMIČ 2006"

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji! Za nami je še ena čebelarska sezona in tokrat lahko rečemo, da je bila po količini bogata. Prav gotovo pa nas vse tudi zanima, kako kakovosten med smo pridelali. Zato vas vabimo, da se pripravite o kakovosti svojega medu in se udeležite Mednarodnega ocenjevanja medu Semič 2006, ki ga bo letos že osmič pripravilo Čebelarsko društvo Semič. Ocenjevanja medu v Semiču se vsako leto udeležijo največje število čebelarjev iz Slovenije in tujine. Skupino ocenjevalcev sestavljajo priznani domači in tuji strokovnjaki pod vodstvom prof. dr. Anamarije Plestenjak.

Pripravili smo bogat nagradni sklad. Glede na prejeto oceno bodo vzorci prejeli bronasto, srebrno ali zlato priznanje. Najbolši štirje v mednarodni konkurenci bodo prejeli kristalne pokale, unikatne izdelke steklarjev iz Rogaške Slatine. Prav tako bomo podelili posebna priznanja za šampione vseh poglavitnih sort medu (vsaj petnajst vzorcev) ter za najbolje ocenjeni vzorec medu, pridelan v čebelarskem krožku slovenskih osnovnih šol. Tudi vzorci belokranjskih čebelarjev se bodo potegovali za naziv najboljšega v regiji. Seveda pa smo spet pripravili priznanje "zlati kos", ki ga bo prejel najbolje ocenjeni vzorec slovenskih čebelarjev.

Preberite spodaj objavljene pogoje ocenjevanja in ne zamudite roka za oddajo vzorcev (dodatne informacije na spletni strani http://users.volja.net/cd_semic).

POGOJI ZA PRIJAVO NA "MEDNARODNO OCENJEVANJE MEDU SEMIČ 2006"

- Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak čebelar, organiziran v ČZS, iz tujine pa člani čebelarskih združenj iz držav, iz katerih prihajajo.
- Glede na botanični izvor bodo vzorci medu razvrščeni v naslednje vrste: akacijev med, med oljne ogrščice, kostanjev med, lipov med, ajdov med, hojdev med in smrekov med. Če vzorec ne ustreza nobeni od teh sort, bodo ocenjeni kot cvetlični ali gozdni med. Posamezni vzorci cvetličnega ali gozdnega medu bodo lahko ocenjeni v dodatnih kategorijah, če bo v ocenjevanje prispelo vsaj pet na novo poimenovanih kategorij (med divje češnje, javorjev med ...).
- Vzorec je treba oddati v dveh kozarcih s prostornino 370 ml, v njih pa mora biti neto 450 g medu. Za en vzorec sta torej potrebna dva takšna kozarca z medom.
- Vzorci morajo biti opremljeni z nalepko, ki vsebuje naslednje podatke: vrsta medu, ime in priimek ter naslov čebelarja, lot-stevilka serije, s katero je označena posoda, iz katere je vzorec, pašni okoliš, neto masa, rok uporabe in država porekla. Vzorcju je treba priložiti izpolnjeno in podpisano izjavo. Če čebelar pošlje več vzorcev medu, nabranega v istem pašnem okolišu, zadostuje ena izjava; sicer je treba za vsak vzorec priložiti posebno izjavo.
- Dodatne ocene — Pri oceni zunanega videza komisija za sprejem vzorcev upošteva pravilno napolnjenost kozarca, kozarec in pokrov kozarca morata biti nova, na kozarcu ali pokrovcu ne sme biti ostankov starih etiket, med pa se ne sme cediti izpod pokrovcčka. Če vzorec ustreza zahtevanim vizualnim merilom, prejme k oceni še dodatno točko. Komisija tudi preveri, ali se deklaracija vzorca ujema z določili pravilnika o medu in pravilnika o splošnem označevanju predpakiranih živil. Če vaše nalepke niso v skladu s temi zahtevami, vse potrebne podatke čitljivo napišite na samolepilne etikete in jih nalepite na vzorce. Sicer pa svojo etiketo lahko tudi dopolnite z manjkajočimi podatki. Komisija ne ocenjuje videza ali oblikovanja nalepke. Za pravilno izpolnjeno nalepko lahko dobite dodatno točko.
- Med, ki vsebuje več kot 18,6 % vode, je izločen in ga komisija ne ocenjuje. Prav tako je izločen med, ki je zakisan ali ima vonj, ki ni lasten medu, ali ima kako drugo pomanjkljivost, ki je kot izločitveni razlog opredeljen v državnih predpisih o medu.
- Med ne sme vsebovati več kot 10 mg HMF na kg medu. Komisija tega sicer ne preverja pri vsakem vzorcju, vendar lahko vzorec preveri naknadno po naključnem izboru. Enako velja za pelodno analizo in ugotavljanje ostankov nedovoljenih sredstev v medu, ki so predmet izjave lastnika vzorca.
- Pri ocenjevanju bodo upoštevana merila, ki jih predpisuje pravilnik o ocenjevanju medu. Ta temeljijo na določilih pravilnika o KBZ in so strožja od predpisanih v državnem pravilniku o medu.
- Vzorci bodo ocenjeni glede na videz (čistost, barva, bistrast), vonj, okus in aromo (sortna značilnost, obstojnost arome). Če vzorec ustreza navedeni sorti, mu ocenjevalec dodeli dodatno točko, če pa vzorec ne ustreza navedeni sorti, mu seveda ocenjevalec ne dodeli dodatne točke.
- Ob oddaji vzorcev je treba za vsakega plačati 4000 SIT ali 17 evrov kotizacije. Čebelarski krožki iz slovenskih osnovnih šol plačajo polovično ceno.
- Vzorce lahko prinesete osebno ali jih pošljete po pošti na naslov: g. Janez Mover, Pri pošti 9, 8333 Semič, tel.: 07 30 67 479 ali 041 571 644. Zbiranje vzorcev bo potekalo od 1.—10. septembra 2006. Pošiljki je treba priložiti fotokopijo položnice o plačani pristojbini na račun ČD Semič 02430-0017593810, naslov društva: Krvavji Vrh 1a, 8333 Semič. Vzorce lahko v istem terminu oddate tudi na sedežu ČZS, Brdo pri Lukovici 8. Če boste vzorce oddali osebno, boste pristojbino plačali ob izročitvi vzorca.
- Senzorično ocenjevanje bo potekalo 16. 9. 2006. Uradni rezultati bodo objavljeni najpozneje 21. 10. 2006, ko bo ob 16.00 v Kulturnem domu v Semiču tudi slovesna podelitev priznanj.
- Čebelarjem, ki se podelitve ne bodo mogli udeležiti, bomo diplome na njihove stroške poslali po pošti, seveda če bodo to želeli.

Semič, 1. 8. 2006

Upravni odbor ČD Semič

IZJAVA

Čebelar _____ iz _____ izjavljam, da so prinesene vzorce medu nabrale

moje čebele na območju _____ (pašni okoliš, za tuje čebelarje država porekla medu). V svojem čebelarstvu ne uporabljam antibiotikov. Varoo zatiram z registriranimi oz. dovoljenimi sredstvi na način, kot to predpisujejo smernice dobre čebelarke prakse. Med ni starejši od enega leta, v zalogi ga imam vsaj 50 kg.

V _____, dne _____; tel: _____ Podpis čebelarja _____

Prosimo, da ime in priimek napišete tako, kot naj bo to izpisano na priznanju.

Čebelarstvo društvo Semič podeljuje: _____

Čebelarstvo društvo Semič

VABILO NA DNEVA ODPRTIH VRAT POSKUSNEGA SADOVNJAKA BRDO PRI LUKOVICI (2. in 3. september 2006)

V poskusnem sadovnjaku Kmetijskega inštituta Slovenije na Brdu pri Lukovici bomo v soboto, 2. 9. in v nedeljo, 3. 9. 2006 že šestič zapored organizirali dneva odprtih vrat. Obiskovalcem bomo pokazali, kaj in kako v sadovnjaku delamo, katere sadne vrste in sorte gojimo ter s katerimi temeljnimi in uporabnimi raziskavami v sadjarstvu se ukvarjamo. Poleg zagotavljanja kakovostnega in zdravega sadja pri naši pridelavi poudarjamo skrb za ohranjanje pestrosti in vitalnosti živega sveta. Sadje pridelujemo v skladu z navodili za integrirano in ekološko pridelavo v sadjarstvu. Vrata bomo na široko odprli v soboto, 2. septembra, ob 10. uri, ko bomo za obiskovalce pripravili tudi krajši kulturni program. Za vse obiskovalce bodo vrata sadovnjaka tako v soboto kot v nedeljo odprta od 10. do 16. ure. Vstop bo prost, večje skupine pa prosimo, da se predhodno najavijo.

V okviru dni odprtih vrat bodo potekale naslednje dejavnosti:

- Strokovno voden ogled celotnega sadovnjaka, v katerem so predvsem jabolane, poleg njih pa še hruške, našiji, slive, češnje, orehi, leska, ameriške borovnice, jagode in drugo jagodičje.
- Strokovno voden ogled dela sadovnjaka, v katerem preizkušamo nove sorte jablan.
- Predavanje z naslovom "Prehranski pomen sadja v skrbi za naše zdravje".
- Razstava plodov poletnih in poletno-jesenskih sort jabolk.
- Degustacija jabolk.
- Degustacija jabolčnega soka.
- Minitrznica s stojnicami, na katerih se bodo predstavila različna lokalna društva, podjetja in posamezniki (Aktiv podeželskih žena Lukovica, Turistično olepševalno društvo Lukovica, Čebelarstvo društvo Lukovica, ekološki pridelovalci, drevsničarji, založniška podjetja, trgovine s kmetijsko opremo ...).
- Prodaja jesenskih sort jabolk (gala, elstar).

Dodatne informacije lahko dobite po telefonu, št.: (01) 28 05 138, (01) 72 36 733 in 031 537 449. Vabljeni!

Kmetijski inštitut Slovenije
Oddelek za sadjarstvo in vinogradništvo

sinfonika

sinergija informatike, telefonije, interneta in kreativnih aplikacij

**KLJIČI
CENEJE!**

**BREZ NAROČNINE
IN PRIKLJUČNINE.**

SINFONIKA PODARJA

3.000,00 SIT 12,52 EUR

novim naročnikom storitve

Cenejši mednarodni klici

080 19 64

www.sinfonika.eu

Kupon lahko uveljavljajo novi naročniki storitve Cenejši mednarodni klici. Kupon je veljaven 3 mesece od vklapa storitve. Znesek ni izplačljiv v denarni protivrednosti. Kupon ni za prodajo. Popusti se ne seštevajo. Navedeni znesek že vsebuje DDV. Za izračun cen v evrih je uporabljen centralni paritetni tečaj 1 EUR=239,640 SIT. Veljavni cenik je objavljen na spletni strani www.sinfonika.eu.

NOVO! Refraktometer

za merjenje vlage v medu zdaj dostopen tako velikim čebelarjem kot tudi ljubiteljem

Kakovost medu je v veliki meri povezana z vsebnostjo vode. Odslej boste lahko sami ugotovljali delež vode. Na prizmo kanete nekaj medu, pritisnete pokrovček ter pogledate proti svetlobi. Na skali med 12 in 27 % odčitata delež vode. Refraktometer je v kakovostnem ALU-ohišju s steklenimi lečami ter prizmo, ima ATC (samodejno prilagajanje temperature) in je v priročni torbici s pipeto. Garancija je eno leto. Za informacije ali naročilo smo na voljo bodisi po telefonu, faksu ali na našem spletnem naslovu.

Cena je 15.000 SIT/kos z vključenim DDV.

Refraktometer lahko dostavimo tudi po povzetju. Za večja naročila smo pripravili zanimive popuste.

SONARAVNO ZATIRANJE VAROE

HLAPILNIK BS-05

- UČINKOVITA UPORABA BREZ ROČNEGA URAVNAVANJA PRI SPREMEMBAH TEMPERATURE
- PREPROSTA UPORABA V STANDARDNIH AŽ- IN NAKLADNIH PANJH
- POČASNO POVEČEVANJE KONCENTRACIJE MRAVLJINČNE KISLINE
- ZA VEČKRATNO UPORABO

NANOKEM, d.o.o.

Rečna ulica 6, Ljubljana

Tel./faks: +386 1/ 251 16 53, GSM: +386 41 863 876

PAKETNA DOSTAVA

V spomin

Vse pisce osmrtnic prosimo, da pri imenu pokojnika navedejo tudi datum ali vsaj letnico rojstva in smrti. Ta podatek pogosto potrebujejo pisci različnih zgodovinskih spisov, npr. društvenih zbornikov, kot tudi drugi. Vsem lepa hvala.

Uredništvo

ANDREJ CASERMAN (1907–2006)

Ko je po dolgi zimi končno nastopila pomlad in so se čebele začele prebujati iz zimskega počitka, je za vedno zaspal dol-

goletni član našega društva ANDREJ CASERMAN. Bil je napreden čebelar. Svoj dom si je postavil na Stari Vrhniki in si ustvaril družino, za katero se je ljubeče razdal. Veliko let je čebele prevažal na različna pasišča in vedno je bil pripravljen svetovati začetnikom pri čebelarjenju.

V društvu je užival velik ugled, saj je več let neutrudno delo-

val v odboru. Za svoje delo je prejel vsa tri odličja Antona Janše.

Ko so mu pod težo let pošle moči, je svoje čebele zaupal sinu Francu, sam pa je prevzel vlogo pomočnika in svetovalca. Postal je tudi častni član našega društva.

Na pokopališču na Stari Vrhnikih smo se od njega poslovili številni čebelarji z društvenim praporom, pa tudi z besedami zahvale za njegov prispevek k našemu skupnemu delu. Ohranili ga bomo v lepem spominu. Naj mu bo lahka njegova rodna zemlja.

Čebelarica družina Vrhnikar

FRANC KRAJNC (1916–2006)

Na začetku novega leta, 5. januarja 2006, se je spokojno iztekla 89 let dolga in bogata življenjska pot kmeta, čebelarja in lovca Franca Krajnc, po domače Mlinarja s Kroke pri Bočni. Čebelarji ČD Gornji Grad smo tako v manj kot letu dni izgubili že tretjega člana. Smrt je udarila iznenada, tako na hitro, da novici nismo mogli verjeti, saj je bil pokojni, čeprav v poznih letih, še poln energije in načrtov za prihodnost domače kmetije, čebelarstva in lovstva.

Že njegov oče je velikokrat odprl vrata domačije za čebelarje, združene v tedanji gornjegrajski čebelarški podružnici, kajti pri Mlinarjevih so bile že od nekdaj tudi čebele, sam pa je rad nabiral znanje in se družil. Tam je bilo že od nekdaj zbirališče čebelarjev od blizu in daleč. Na domačiji so se ustavljali prevaževalci, da bi se pozanimali, kako kaže medenje, saj so na njej že med obema svetovnimi vojnama opravljali tudi nekakšno opazovalno-napovedovalno službo.

Nič čudnega, da je Franc že kot nadobudni fantič dobil od očeta dobre nauke o čebelah in da jih je pozneje v svojem življenju tudi s pridom uporabil. Čebelariti je začel že pri 12 letih, v svojih najboljših letih pa je imel največ do 40 AŽ-panjev, ki so se začeli uveljavljati prav v začetku njegovega čebelarjenja pred nekaj več kot 80 leti. Čebele je tudi prevažal, kranjice najprej s konjsko vprego na ajdovo pašo na obronke Gorenjske, pozneje v Podravje in tudi v Liko na žepke.

Druga svetovna vojna je kruto posegla v njegovo življenje. Mlinarjeva družina se je že kmalu po okupaciji leta 1941 dejavno vključila v narodnoosvobodilno gibanje, ker pa je bila izdana, so družino izselili v Nemčijo. V taborišču Auschwitz je umrlo pet članov družine – starši, oba brata in sestra. France je še pravočasno izvedel za namero okupatorja, zato se je umaknil na Hrvaško, domov se je vrnil po koncu vojne. Kdo ve, kakšna usoda bi ga doletela, če tega ne bi bil storil. Vse to ga ni zlomilo, temveč mu je dalo še večji zagon, trpke izkušnje pa so mu izoblikovale plemenite značajske vrline, ki jih premorejo le redki.

Kot kmet, čebelar in lovec je znal živeti v ubranem sožitju z naravo, kot človek pa v nenehnem žrtvovanju za druge. Ker je bil vsestransko razgledan in razsoden in povsod priljubljen, so ga pogosto vabili, naj prevzame najvišje funkcije v številnih organizacijah in društvih, med drugim tudi v okrajni Zadrudni zvezi v Šoštanju, občini, kmetijski in gozdarski organizaciji, pa tudi v čebelarški in lovski družini. Na področju čebelarstva je opravljal številne odgovorne funkcije. Med drugim je bil v petdesetih letih prejšnjega stoletja dolgoletni predsednik odseka za čebelarstvo pri tedanji okrajni Zadrudni zvezi za območje Zgornjesavske in Šaleške doline, delegat na občnih zborih ČZ Slovenije, več mandatov je bil član upravnega in nadzornega odbora ČD Gornji Grad ter mentor številnim mladim čebelarjem. Vedno je rad poudarjal, kaj mu čebele pomenijo.

Za svoje delo je prejel številna odlikovanja in priznanja. ČZ Slovenije mu je podelila odličja Antona Janše III. in II. stopnje, za I. stopnjo je bil predlagan letos, vendar ga je prehitela smrt. Še posebej ponosen je bil na "zlato grb" občine Gornji Grad, ki ga je za zasluge na področju čebelarstva in lovstva prejel leta 2001. Žal se je z njegovim odhodom prekinila tudi dolgoletna tradicija čebelarjenja pri Mlinarjevih. Na pokopališču v Bočni smo se njegovemu spominu poklonili številni čebelarji, lovci ter drugi znanci in prijatelji s številnimi čebelarškimi, lovskimi in drugimi prapori. Kot plemenitega človeka ga bomo ohranili v trajnem spominu.

Čebelarica družina Gornji Grad

EVSTAHIJ KRAŠOVEC – EVSTI (1914–2006)

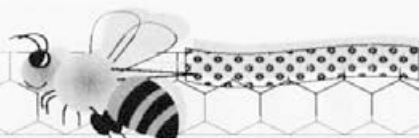
Maja letos smo se poslovili od staroste laških čebelarjev Evstahija KRAŠOVCA. Evsti, kot smo ga klicali, se je rodil v čebelarški družini v Tevčah pri LAŠKEM. Že v ranem otroštvu so ga zanimalo čebele, pri enajstih letih pa je že gojil čmrlje, kar je dalo očetu misliti in mu je napolnil panj s čebelami. Čebelarstvo je širil do druge svetovne vojne, ko ga je zajela vojna vihra in so ga odpeljali v taborišče, pozneje pa se je bojeval na različnih bojiščih po Kozjanskem. Po vojni se je naselil v Laškem in ob službi na železnici gojil tudi čebele. Včlanil se je v ČD Laško in ČZS in bil najstarejši član našega društva po starosti in čebelarški staži. Vse od začetka je bil pravi motor društva in je opravljal vse mogoče funkcije. Za uspešno delovanje društva je bil najbolj zaslužen prav on, saj je bil društveni gospodar, preglednik za čebelje bolezni in glasnik čebelarstva. Bil je neutrujen mentor šolskega krožka in mentor številnim, ki smo se s čebelami srečali pozneje. Svoje znanje je nesebično razdal in vsi, ki smo se z njim srečali dovolj zgodaj, smo mu za to neizmerno hvaležni. Evsti je vse podredil čebelarstvu, to pa je včasih občutila tudi njegova družina, vendar mu je stala ob strani in ga podpirala. Bil je pravi borec za dobro čebelarstvo in prav zaradi njega in njemu podobnih smo

dolžni nadaljevati boj za ohranitev naše kranjske čebele in čebelarstva na Slovenskem. Za svoje nesebično delo je prejel vsa tri odličja Antona JANŠE. V društvu je z veseljem spremljal delo in uspehe članov ter vedno s humorjem našel pot iz težav. Njemu lastna hudomušnost in radoživost sta društvu in

posameznikom lahko za zgled, kako polno živeti do visoke starosti. Čebelarji mu ostajamo hvaležni za vse, kot dobrega čebelarja in izjemnega človeka pa ga bomo ohranili v trajnem pomenu.

ČD LAŠKO

Mali oglasi

PRODAM lipove satnike (vrtani, lepljeni in zbiti), inf. 02 87 60 617 po 19. uri.

KUPIM kostanjev med, inf. 05 364 63 33.

PRODAM dva metra visoko hrastovo skulpturo medveda, z možnostjo namestitve AŽ-panja, unikatne modele za izdelavo sveč (po naročilu) in iz lesa izrezljana darila, inf. 031 241 254.

PRODAM prevozni čebelnjak TAM 5500, kontejnerski sistem, s 60 naseljenimi 10S AŽ-panji, inf. 041 606 013.

PRODAM cvetlični, akacijev in gozdni med, inf. 041 990 360.

PRODAM ŠUČEB enoto 4x4 etaže in 1x2 etaži z AŽ-satniki, 10-satno etažo, pripravljeno za postavitve na tehtnico (brez tehtnice), 5-satne kasete in še nekaj dodatne opreme. Panji imajo na sprednji strani (10) poslikane končnice. Primerno za postavitev v čebelnjak, inf. 041 384 813, popoldne, Bostjan.

PRODAM večjo količino akacijevga, lipovega in cvetličnega medu, inf. 041 620 542.

PRODAM nekaj praznih starih 10S AŽ-panjev in pocinkano točilo, inf. 02 623 13 92.

PRODAM dva lepo ohranjena trietažna 10S AŽ-panja, oba za 30.000 SIT, inf. 041 239 062.

PRODAM kostanjev in cvetlični med ter kupim manjši tovornjak, preurejen za prevoz 50 AŽ-panjev, inf. 041 947 836.

Vzreja matic – BUKOVŠEK

Vzrejališče z najdaljšo tradicijo v Sloveniji – od leta 1934

Ponujamo vam označene matice čiste kranjske sivke iz odbranih matičarjev pod nadzorom KIS. Matice lahko dobite od konca maja do pozne jeseni po pošti ali osebno na naslovu:

Alojz in Janko BUKOVŠEK - Golo Brdo 19, 1215 Medvode, tel.: 01 361 24 28 in 031 656 441

ANDREJ ŠMIGOC, s.p.

MOŠKO IN ŽENSKO KROJAŠTVO

Čebelarke obleke – MODNO KROJAŠTVO ŠMIGOC, s. p.

Naša obrtna delavnica deluje že 35 let in v tem obdobju smo se uveljavili predvsem s kakovostjo in upoštevanjem dogovorjenih rokov. O tem se lahko prepričate pri naših poslovnih partnerjih po vsej Sloveniji in tudi v tujini.

Iz najbolj kakovostnih materialov, ki so jih različni uporabniki preizkusili med svojim delom, šivamo uniforme vseh vrst (čebelarke gasilske, varnostne, natakarske, plesne, glasbene, lovške itd.), in to bodisi po osebnih merah bodisi po konfekcijskih številkah.

Informacije in naročila: Moško in žensko krojaštvo Konrad Šmigoc, s. p.

tel: (02)779-35-61

faks: (02)779-35-60

GSM: 041-949-331

041-687-754

e-pošta: smokingsalon_smigoc@email.si

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVEC
 ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: (01) 755 12 82
 faks: (01) 755 73 52

*Odrpto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure,
 ob sobotah od 9.–12. ure*

- POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL •
- APNENOGEL – NOSEMAGEL – STIMULANS – VAROGEL

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

- PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE – 180 SIT/KG • VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125° C • VOSEK ODKUPUJEMO PO 800–900 SIT ZA KILOGRAM •

AŽ-panji 10-satni

PRAŠILČEK AŽ 5-in 7-satni

SATNIKI
 AŽ – vrtan, lepšen, ribi
 LR – standard LR 2/3

PREDELAVA VOSKA
 V SATNICE samo 180 SIT/kg

AŽ-trietalni panji

LR-standard
 in 2/3 LR-panji

Kvalitetne RSF-točila po
 ugodni ceni

KAKOVOSTNE
 BELJAKOVINSKE
 POGAČE V OBLIKI PASTE.
 IZDELANE SO PO POSEBNEM
 POSTOPKU IN SE NE
 STRDIJO.

KAKOVOSTNE
 ČEBELARKE
 ROKAVICE IZ
 NAJBOLJŠEGA
 USNJA

PAJČOLANI PO
 UGODNIH
 CENAH

Novo!
 Akcijna cena –
 grelci za med
 39.990 SIT

**PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN
 KAKOVOSTNO.**

**UPORABLJAMO VODOODPORNE
 MATERIALE IN LEPILA.**

KAKOVOSTNE MATICE

**PO UGODNI CENI VAM NUDIMO
 SLADKOR, CENA ODVISNA OD KOLIČINE**

Plastični satnik s satnico PIERCO, 1/1 bel ali črn
 samo 440 SIT z DDV.

Plastični satnik s satnico PIERCO, 2/3 bel ali črn
 samo 352 SIT z DDV.

UGODNO
 Panji

zelo ugodna cena AŽ voščenih
 satnic, v naših čebelarskih centrih
 v Mariboru in Lukovici.

AKCIJA

Satniki AŽ
 lipov les
 zbiti
 rogljičeni
 z luknjicami

ČEBELARNA v čebelarskem centru Slovenije
 Tel: 01 / 729 61 18; Faks: 01 / 729 61 31; email: cebelarna@siol.net

ČEBELARSKI CENTER MARIBOR
 Tel: 02 / 330 32 40; Faks: 02 / 331 80 10; email: cemb@siol.net

DAR SONCA - Tyrševa 26, Maribor - Tel / fax: 02 / 251 60 12

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
 sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

NONOS - sonaravno sredstvo za tretiranje
 in preprečevanje želoččnih infekcij.

MEHPATIKA - sonaravno sredstvo za
 tretiranje poapnene zalege in za zmanjševanje
 okuženosti z varoo.

OBVESTILO !

Obveščamo vas, da smo oddelek embalaže iz
 Tržaške 65, preselili v prostore čebelarskega
 centra Maribor, na Streliško 150

VELETRGOVINA
HEMA
 Tržaška 65, Maribor

Vse informacije in naročila:

Telefon: 02/330-32-40

e-mail: embalaza@vema.si

Faks: 02/331-80-10

www.vema.si

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

IDRIJSKA 10, 1360 VRHNIKA
TEL.: 01 755 13 17 - GSM: 041 420 200

- **AŽ-panji** (9s, 10s, 12s)
- **prašilčki** (5s, 7s)
- **lipovi satniki**
- **zaklade Debelak** (9s, 10s)
- **pitalniki Francič**
- **distančni vložki**
- **vehe** za povezavo AŽ-panjev
- **trietazni AŽ** (10s)
- **AŽ-Kozinc 11 + 3**

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. – Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). – Blago vam lahko pošljemo po bitri pošti.

Povpraševanje po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko!

HÖDL

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da opazujete kuhanje Vaših starih satov in surovega voska. Ker je treba priti samo enkrat, prihranite čas in denar.
- Pričakujemo vašo predhodno najavo po telefonu +43(0)3475/2270.
- Vosek predelujemo s tehnološko najmodernejšo opremo.
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki izključujeta možnost kakršne koli okužbe.
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven.
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Čas kuhanja je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov.
- Po naročilu izdelamo satnice kakršne koli debeline in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Storitve ponujamo po izjemno ugodni ceni.
- **Stare sate in surov vosek je mogoče kadar koli zamenjati za satnice.**
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate samo predelavo.

HÖDL

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75
A-8493 Klösch – Steiermark, Austria**

Tel./faks: +43(0)3475/2270

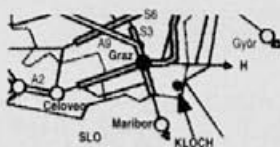
E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas: **ponedeljek-petek** 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

Kako nas najdete:

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898.

Izdaja ga Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 61 02).

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@cebelarska-zveza-slo.si – pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@cebelarska-zveza-slo.si – urednik Janez Mihelič: cebelarska.zveza.slo@siol.net

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Vlado Augustin, univ. dipl. inž. kem. tekst. teh., Franc Gražar, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Lidija Senič.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2005 za nečlane je 10.000 SIT. Posamezna številka stane 900 SIT za člane oz. 950 SIT za nečlane skupaj z 8 % DDV.

Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 8.500 SIT. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 60 SIT. Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 120.000 SIT, v sredini 72.000 SIT, pol strani 36.000 SIT, tretjina strani 24.000 SIT, četrt strani 16.800 SIT, pasica 4.000 SIT.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 60 SIT za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, sifra dejavnosti: 91.120.

Za naročnike iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – je letna naročnina 50 USD ali 42 EUR.

Priloga za tisk: Tiskarna Grafika Soča – Nova Gorica.

Oblikovanje naslovnice: Boštjan Debeljak, dipl. inž. arh.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Tisk: Grafika Soča, Nova Gorica.

Glasilo **Slovenski čebelar**, ki ga izdaja Čebelarstva zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju izdajanja Slovenskega čebelarja sodeluje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije.

Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Naslov spletne strani ČZS: www.cebelar-zveza-slo.si. Avtomatski odzivnik za paše: tel.: (01) 729 61 20.

Na voljo so brezplačni katalogi za modele za sveče.

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti nad 10.000 SIT priznamo čebelarjem z veljavno čebelarско izkaznico 4% popusta. Na akcijske cene se ne priznavajo dodatni popusti in ne velja kartica ugodnosti.

IZDELAVA OPREMI

V mesecu septembru vam nudimo 8% popust za modele na zalogi.

II 35 686 2006

920063443,9

COBISS =

LOGAR TRADE d.o.o.

Mlakarjeva ulica 99 - OPC Šenčur, 4208 Šenčur
tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: info@logar-trade.si
internet: www.logar-trade.si

Hlapilnik NASSENHEIDER je razvit in namenjen za kontinuirano izhlapevanje mravljične kisline za zatiranje varov.

Hlapilnik se lahko uporablja v vseh tipih panjev. Primeren je za različne koncentracije mravljične kisline. Uporaben je ob različnih zunanjih temperaturah. Je edini testiran in zakonsko dovoljen hlapilnik z dolgotrajnim delovanjem v Nemčiji.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka
od 9.00 do 12.00 in
od 13.00 do 17.00
ob sobotah od 9.00 do 12.00

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: ++386(0)1/ 364 11 06,
faks: ++386(0) 1/ 364 13 07,
GSM: 031/351 964 - e-pošta: robineli@s5.net

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

Avtomatska škropilnica za zdravljenje čebel z oksalno kislino

DELOVNI ČAS:
pon.–pet. od 8.–12. in od 15.–18. ure

Trgovina bo ob sobotah ZAPRTA do konca leta

Od 24. 7. do 15. 8. bo zaradi dopusta ZAPRTO

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO POPUST

ZMERNOST CEN – TRADICIJA – KVALITETA
IZKUŠNJE, PRIDOBILJENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

